

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en milieu

Natuurtoetsen snelheidsverhoging 130 km/uur

Beoordeling mogelijke (significante) effecten voor zeven Beschermden natuurmonumenten
't Gooi, trajecten A1 Naarden - Bussum, A1 Baarn - Amersfoort en A27 Almere Haven - Eemnes

Natuurtoets snelheidsverhoging 130 km/uur

Beoordeling mogelijke (significante) effecten voor zeven Beschermden natuurmonumenten 't Gooi, trajecten A1 Naarden - Bussum, A1 Baarn - Amersfoort en A27 Almere Haven – Eemnes

Datum mei 2012

Status definitief

Grontmij Nederland B.V.
Houten, mei 2012

Colofon

Uitgegeven door:
Informatie
Telefoon

Rijkswaterstaat Dienst Verkeer en Scheepvaart
DVS loket
088 – 7982 555

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	5
1.1	Aanleiding en doel	5
1.2	De Basisvariant uitrol 130 km/uur	5
1.3	Traject en gebieden	6
1.4	Uitvoering	7
1.5	Leeswijzer	7
2	Wettelijk kader	8
2.1	Natuurbeschermingswet 1998	8
2.2	Beschermingsregime Natura 2000	8
2.3	Beschermingsregime Beschermde natuurmonumenten	9
2.4	Afstemming met ministerie van EL&I	9
3	Methodiek effectbeoordeling.....	10
3.1	Afbakening mogelijke effecten van snelheidstoename op natuur	10
3.2	Verkeersberekening	10
3.3	Geluid.....	10
3.4	Stikstofdepositie	13
4	Groeve Oostermeent - A27.....	21
4.1	Ligging gebied en Rijkswegen	21
4.2	Wezenlijke kenmerken	23
4.3	Toetsing effecten geluid.....	23
4.4	Toetsing effecten stikstofdepositie.....	23
4.5	Toetsing	24
4.6	Conclusie	25
5	Tafelberg/Blaricummerheide - A27	26
5.1	Ligging gebied en rijkswegen.....	26
5.2	Wezenlijke kenmerken	26
5.3	Toetsing effecten geluid.....	27
5.4	Toetsing effecten stikstofdepositie.....	27
5.5	Toetsing	28
5.6	Conclusie	29
6	Tafelberg/Blaricummerheide II- A27	30
6.1	Ligging gebied en rijkswegen.....	30
6.2	Wezenlijke kenmerken	30
6.3	Toetsing effecten geluid.....	31
6.4	Toetsing effecten stikstofdepositie.....	31
6.5	Toetsing	32
6.6	Conclusie	32
7	Bussumer- en Westerheide	33
7.1	Ligging gebied en Rijkswegen	33
7.2	Wezenlijke kenmerken	33
7.3	Toetsing effecten geluid.....	34

7.4	Toetsing effecten stikstofdepositie.....	34
7.5	Toetsing	35
7.6	Conclusie	36
8	Zuiderheide/Laarderwasmeer	37
8.1	Ligging gebied en Rijkswegen	37
8.2	Wezenlijke kenmerken	38
8.3	Toetsing effecten geluid	39
8.4	Toetsing effecten stikstofdepositie.....	40
8.5	Toetsing	40
8.6	Conclusie	42
9	Heidebloem – A27	43
9.1	Ligging gebied en rijkswegen.....	43
9.2	Wezenlijke kenmerken	44
9.3	Toetsing effecten geluid	45
9.4	Toetsing effecten stikstofdepositie.....	45
9.5	Toetsing	46
9.6	Conclusie	46
10	Postiljonheide – A27	48
10.1	Ligging gebied en rijkswegen.....	48
10.2	Wezenlijke kenmerken	48
10.3	Toetsing effecten geluid	49
10.4	Toetsing effecten stikstofdepositie.....	49
10.5	Toetsing	50
10.6	Conclusie	50

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

Het Ministerie van Infrastructuur en Milieu (I&M) heeft bij brief van 11 februari 2011 (TK, vergaderjaar 2010-2011, kamerstuk 32 646, nr. 1) het voornemen kenbaar gemaakt om 130 km/uur als maximumsnelheid voor autosnelwegen door te voeren. Bij brief van 28 november 2011 heeft het Ministerie van I&M aangekondigd dat deze nieuwe maximumsnelheid vanaf 1 september 2012 zal worden doorgevoerd op de autosnelwegen en daarbij een (voorlopig) eindbeeld geschetst. Bij brieven van 8 februari (TK, vergaderjaar 2011-2012, kamerstuk [32 646, nr. 29](#)) respectievelijk 8 maart 2012 (TK, vergaderjaar 2011-2012, kamerstuk [32 646, nr. 31](#)) is hier naar aanleiding van 2 moties van de Tweede Kamer nader uitwerking gegeven. De verhoging van de maximumsnelheid zal bij wijziging van het Rvv 1990 (ministeriële regeling) worden gerealiseerd. Hiermee wordt een maximumsnelheid van 130 km/uur uitgangspunt voor autosnelwegen en dient een lagere of dynamische maximumsnelheid (bijv. continuering 120 km/uur of alleen avond en nacht 130 km/uur: dynamisch of variabel 130 km/uur genoemd) bij verkeersbesluit en door middel van het plaatsen van rood omrande borden met 120 km/uur, te geschieden, in geval van dynamisch 130 km/uur voorzien van een onderbord. Bij de brief van 11 februari 2011 heeft de Minister uit oogpunt van zorgvuldige besluitvorming een onderzoek aangekondigd naar de consequenties van een dergelijke verhoging van de maximumsnelheid voor luchtkwaliteit, geluidhinder, verkeersveiligheid en ook natuur. Op basis van de uitkomsten van die onderzoeken wordt vervolgens bepaald op welke autosnelwegen het noodzakelijk is om een lagere maximumsnelheid - al dan niet dynamisch - te hanteren, eventueel andere maatregelen te nemen of bijvoorbeeld de huidige maximumsnelheid van 100 km/uur of 120 km/uur te continueren. Onderdeel van het onderzoek naar de effecten op het milieu vormt een onderzoek naar de effecten op Natura 2000-gebieden en Beschermden natuurmonumenten. Voor dit onderzoek is in afstemming met het Ministerie van Economische zaken, Landbouw en Innovatie (EL&I) aansluiting gezocht bij het toetsingskader van de Natuurbeschermingswet 1998.

De voorliggende rapportage voorziet in dat kader in een natuurtoets om te bezien of significante negatieve effecten zijn uit te sluiten, dan wel daarvoor eventueel maatregelen noodzakelijk zijn.

1.2 De Basisvariant uitrol 130 km/uur

Het onderzoek naar geschikte locaties op het hoofdwegennet om 130 km/uur te gaan rijden (permanent of in variabel regime), kent 2 fasen. In fase 1 zijn de effecten van het zgn. Realisme, No Regret en Economisch scenario in beeld gebracht. Hierbij was het Realisme scenario een goede indicatie waar 130 wel en niet kan op basis van vooronderzoek en het No Regret en Economie scenario waren een wenselijke invoeringstrategie die de randen van het speelveld inzichtelijk maakten.

De uitkomsten van de diverse milieu- en veiligheidsvooronderzoeken uit fase 1 voor de 3 varianten, zijn verwerkt tot 1 Basisvariant. Belangrijke keuzes die aan de Basisvariant ten grondslag liggen zijn:

- kritische ontwerpelementen maken dat de verkeersveiligheid bij invoering van 130 km/u op bepaalde trajecten onvoldoende gegarandeerd kan worden. Op deze trajecten blijft de huidige maximumsnelheid gelden;
- het knelpunt rond luchtkwaliteit bij een dynamisch restdag regime, dat leidt tot de aanbeveling om in de Basisvariant een dynamisch avond/nacht regime 130 km/u te hanteren, met de huidige maximumsnelheid overdag;

- trajecten die op basis van expert judgement voor natuur als minder kansrijk werden beoordeeld, kregen de huidige maximumsnelheid toegewezen in de Basisvariant.

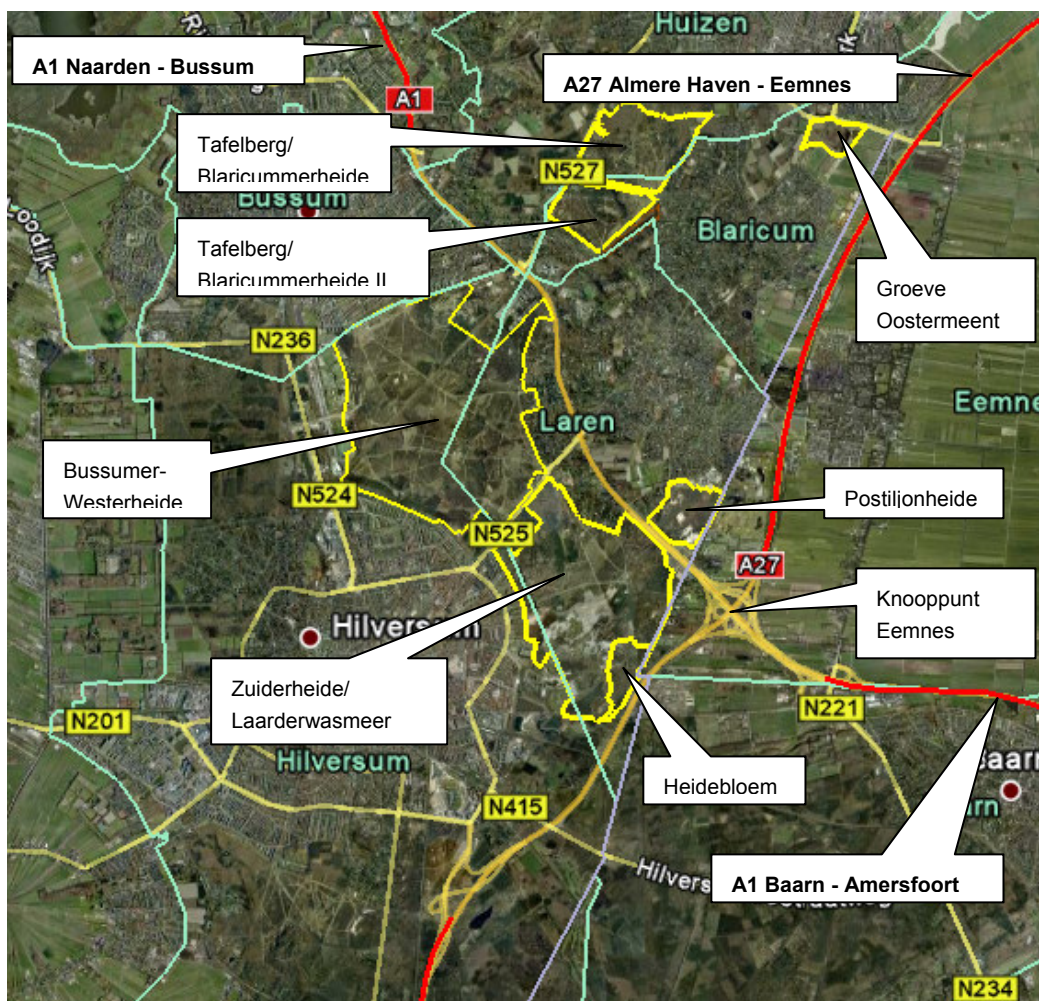
Uitgangspunt voor de te beoordelen snelheidsverhoging op het in de voorliggende rapportage onderzochte traject is de snelheidsverhoging zoals voorzien in de Basisvariant. Voor het onderzochte traject is aangegeven wat dit voor het betreffend traject inhoudt. Een volledig kaartbeeld van de Basisvariant is opgenomen in het rapport 'Milieuonderzoek uitrol 130 km/uur, fase 2' (Rijkswaterstaat, 2011).

1.3 Traject en gebieden

In de voorliggende rapportage is de effectbeoordeling van de voorgenomen snelheidsverhoging van 120 km/uur naar een variabel regime van 120 km/uur overdag en 130 km/uur in de avond en nacht op de trajecten A27 Almere-Eemnes, A1 Naarden-Bussum en A1 Baarn-Amersfoort. In de directe omgeving van deze trajecten liggen de volgende Beschermde Natuurmonumenten.

1. Groeve Oostermeent
2. Tafelberg/Blaricummerheide
3. Tafelberg/Blaricummerheide II
4. Bussumer- Westerheide
5. Zuiderheide/Laarderwasmeer
6. Heidebloem
7. Postiljonheide.

Op onderstaand overzichtskaartje is de ligging van de onderzochte wegtrajecten en Beschermde Natuurmonumenten aangegeven.

1.4 Uitvoering

De voorliggende rapportage is tot stand gebracht door Grontmij in samenwerking met en onder verantwoordelijkheid van Rijkswaterstaat.

1.5 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 en 3 zijn respectievelijk het wettelijk kader en de gehanteerde methodiek voor de effectbeoordeling beschreven. In het daarop volgende hoofdstuk wordt de beoordeling, alsmede de conclusie(s) op grond daarvan beschreven.

2 Wettelijk kader

2.1 Natuurbeschermingswet 1998

De Natuurbeschermingswet 1998 (Nbwet 1998) biedt de juridische basis voor de bescherming van natuurgebieden in Nederland. Internationale verplichtingen uit de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn, maar ook verdragen als bijvoorbeeld het Verdrag van Ramsar (Wetlands) zijn hiermee in nationale regelgeving verankerd. De Nbwet 1998 onderscheidt twee categorieën beschermde gebieden, die in het kader van toetsing van verhoging van snelheid bij autosnelwegen relevant zijn:

- Natura 2000-gebieden;
- Beschermde natuurmonumenten.

Onder Natura 2000-gebieden vallen de gebieden die op grond van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn of nog worden aangewezen. Voor beide gebieden geldt het beschermingsregime op grond van met name artikel 6 van de Habitatrichtlijn, waaraan met de Nbwet 1998 uitvoering is gegeven. De (ontwerp) aanwijzingsbesluiten bevatten daartoe onder meer een lijst van soorten en/of habitattypen waarvoor het gebied is aangewezen. Voor al deze natuurwaarden gelden instandhoudingdoelstellingen. De essentie van het beschermingsregime voor de Natura 2000-gebieden is dat het halen van de instandhoudingdoelstellingen niet in gevaar mag worden gebracht.

Beschermde natuurmonumenten kennen een nationale aanwijzingsgrondslag op basis van natuurschoon, natuurwetenschappelijke betekenis, voorkomen van dieren en planten. Deze natuurwaarden worden in de aanwijzingsbesluiten als zogenoemde wezenlijke kenmerken beschreven, zonder overigens in concrete doelstellingen te voorzien. De essentie is dat aantasting van de wezenlijke kenmerken dient te worden voorkomen.

2.2 Beschermingsregime Natura 2000

Ten aanzien van Natura 2000-gebieden geldt dat het halen van de instandhoudingsdoelstellingen niet in gevaar mag worden gebracht. In het aanwijzingsbesluit worden de instandhoudingsdoelstellingen geconcretiseerd in de vorm van een zgn. behouddoelstelling (kwaliteit en omvang) en/of een verbeterdoelstelling (kwaliteit) of uitbreidingsdoelstelling (omvang). Voor soorten kan daarbij een beoogd populatieaantal zijn opgenomen.

Voor nog lang niet alle Natura 2000 gebieden is sprake van een definitief aanwijzingsbesluit. Hierbij moet onderscheid worden gemaakt tussen enerzijds Vogelrichtlijn gebieden en Habitatrichtlijngebieden. Voor Vogelrichtlijn gebieden heeft aanwijzing - veelal in de jaren '90 - plaatsgevonden. Destijds werd nog niet gesproken over Natura 2000 gebied. Voor Habitatrichtlijngebieden heeft aanwijzing nog lang niet altijd plaatsgevonden, maar is wel nagenoeg altijd sprake van een ontwerp aanwijzingsbesluit. Voor zover nog geen sprake is van een definitieve aanwijzing heeft de beoordeling plaatsgevonden op basis van de instandhoudingsdoelstellingen zoals in het ontwerpbesluit opgenomen.

Voor zover een Vogelrichtlijngebied (deels) samenvalt met een Habitatrichtlijngebied of zich in de directe nabijheid bevindt heeft het ministerie van EL&I er veelal voor gekozen om het gebied als één Natura 2000 gebied aan te wijzen. Zo nodig heeft daarbij op basis van de best beschikbare actuele informatie omtrent de vogels waarvoor een gebied (oorspronkelijk) als Vogelrichtlijn gebied is of was aangewezen, bijstelling van de instandhoudingsdoelstellingen plaatsgevonden.

In de aanwijzing als Natura 2000 gebied wordt expliciet aangegeven of de aanwijzing als Vogelrichtlijn is komen te vervallen of voor welke vogelsoorten bescherming onder het Natura 2000 regime aan de orde is. Pas indien sprake is van een definitieve aanwijzing als Natura 2000 gebied komt de vigerende aanwijzing als Vogelrichtlijngebied - voor zover aangegeven - te vervallen. Voor zover nog geen sprake is van een definitieve aanwijzing als Natura 2000 gebied, is ook voor de vogelsoorten beoordeling op basis van het ontwerp-aanwijzingsbesluit uitgangspunt. De daarin opgenomen instandhoudingsdoelstellingen geven de meest actuele situatie in het betreffende gebied weer.

In geval van een aanwijzing als Natura 2000 gebied kan ervoor worden gekozen om in het Vogelrichtlijngebied van dat gebied naast doelstellingen voor vogelsoorten, ook een doelstelling voor habitattypen op te nemen. Omgekeerd kan dit ook door een doelstelling voor vogelsoorten van toepassing te laten zijn op het Habitatrictlijn gedeelte van het Natura 2000 gebied. Dit noemt men zogenoemde complementaire doelen en in de beoordeling is voor zover relevant daarmee rekening gehouden.

Uit oogpunt van zorgvuldige besluitvorming wordt de beoogde snelheidsverhoging getoetst aan de relevante instandhoudingsdoelstellingen en is ook beoordeeld of de snelheidsverhoging geleid op die instandhoudingsdoelstellingen een (significant) verslechterend effect op habitattypen of leefgebieden van soorten of significant versturende effecten op soorten heeft. Op basis hiervan wordt beoordeeld of en zo ja voor welke autosnelwegen een snelheidsverhoging alleen met het nemen van maatregelen zou kunnen worden doorgevoerd.

Hierbij dient ook te worden gekeken naar mogelijk negatieve effecten die buiten een Natura 2000 gebied worden veroorzaakt. Dit is de zogenoemde 'externe werking'.

Voor definitief aangewezen Natura 2000-gebieden waarbinnen zich een of meerdere Beschermde natuurmonumenten bevinden, gelden niet alleen de instandhoudingsdoelstellingen ter uitvoering van de Habitatrictlijn en de Vogelrichtlijn, maar ook de zgn. oude doelen met betrekking tot natuurschoon of de natuurwetenschappelijke betekenis, dan wel soorten of planten. Met de definitieve aanwijzing als Natura 2000-gebied is de aanwijzing als Beschermde natuurmonument voor zover dit gebied zich binnen de begrenzing van het Natura 2000 gebied bevindt van rechtswege komen te vervallen. Op de doelstellingen uit de aanwijzing als Beschermde natuurmonument blijft echter het regime voor Beschermde natuurmonumenten van toepassing en toetsing hoeft dan ook niet op basis van het striktere Natura 2000 regime plaats te vinden.

2.3 Beschermingsregime Beschermde natuurmonumenten

Ten aanzien van Beschermde natuurmonumenten geldt dat aantasting van de wezenlijke kenmerken dient te worden voorkomen. Met het oog daarop wordt voor de effecten van de beoogde snelheidsverhoging in kaart gebracht en bezien welke maatregelen eventueel nodig zijn om de wezenlijke kenmerken te behouden. Voor de wezenlijke kenmerken is niet voorzien in concrete doelstellingen, maar is in het aanwijzingsbesluit een beschrijving van de kenmerken opgenomen. De Crisis- en Herstelwet d.d. 31 maart 2010 (hierna: CHW) heeft een versoepeling in de beoordeling van Beschermde natuurmonumenten doorgevoerd. Dit betekent dat de wezenlijke kenmerken voor de Beschermde natuurmonumenten een kader vormen waarbij meerdere belangen kunnen worden gewogen. Bij de beoordeling hoeft niet alleen rekening te worden gehouden met de bescherming van natuurwaarden, maar kunnen ook economische, sociale en culturele belangen worden betrokken.

Ook bij Beschermde natuurmonumenten dient te worden gekeken naar de zogenoemde externe werking.

2.4 Afstemming met ministerie van EL&I

Het ministerie van Economische zaken, Landbouw & Innovatie (EL&I) is eindverantwoordelijk voor bescherming van Natura 2000 gebieden en Beschermde natuurmonumenten. Om die reden zijn de voor de beoogde snelheidsverhogingen uitgevoerde natuurtoetsen uitgevoerd in afstemming met het ministerie van Economische zaken, Landbouw & Innovatie (EL&I).

3 Methodiek effectbeoordeling

3.1 Afbakening mogelijke effecten van snelheidstoename op natuur

Door een al dan niet permanente snelheidsverhoging tot 130 km/uur zal de belasting van geluid en stikstof stijgen als gevolg van toename van emissie van geluid respectievelijk stikstof per voertuig. Deze toename van geluid en stikstof kan gevolgen hebben voor gevoelige soorten en habitattypen in Natura 2000 gebieden en voor gevoelige beschermde waarden van Beschermde natuurmonumenten in de omgeving van de wegtracés waar de snelheidsverhoging wordt doorgevoerd.

Andere effecten dan geluid (verstoring) of stikstofdepositie (verzuring, vermisting) kunnen op voorhand worden uitgesloten. De barrièrewerking van de weg door een snelheidstoename zal niet veranderen. De weg wordt immers niet aangepast, uitgezonderd eventueel noodzakelijke beperkte aanpassingen vanwege verkeerveiligheid. Deze aanpassingen moesten ten tijde van de uitvoering van de natuurtoetsen nog nader vorm krijgen en zijn om die reden niet meegenomen. Gezien de beperkte aard en omvang van die aanpassingen zullen de doelstellingen van Natura 2000-gebieden en de kenmerken van Beschermde natuurmonumenten naar verwachting niet in het geding zijn. Er zal zo nodig een aanvullende toetsing worden uitgevoerd om ook in bredere zin mogelijke effecten te beoordelen.

3.2 Verkeersberekening

Verkeerscijfers zijn de basis voor zowel de geluidberekeningen als de stikstofberekeningen. Voor de verkeersberekeningen is gebruik gemaakt van een verkeersmodel, het Landelijk Model Systeem (LMS 2011). Met dit model is zowel het korte termijn (2015) als het lange termijn effect (2020) van de invoering van de 130 km/uur-maatregel volgens de zgn. Basisvariant bepaald. Als omgevingsscenario is het Global Economy-scenario (GC) gehanteerd. De verkeerscijfers voor 2012 en 2013 zijn afgeleid van de verkeersberekeningen voor 2015 conform de gemiddelde verkeersgroei in het GC.

Het LMS onderscheidt drie dagdelen: ochtend- en avondspits en de restdag en twee voertuigcategorieën: personen- en vrachtauto's. Voor de geluid- en stikstofberekeningen is de standaard LMS-uitvoer verrijkt met een onderverdeling naar dag/avond/nacht en naar licht/middelzwaar en zwaar verkeer.

Op basis van deze LMS verkeersberekeningen is mede ter afbakening van het onderzoeksgebied bepaald of vanwege de snelheidsverhoging sprake kan zijn van zgn. verkeersaantrekkende werking als netwerkeffect. Hieruit is naar voren gekomen dat het doorvoeren van de snelheidsverhoging geen substantiële toename aan verkeer op wegen waar geen snelheidsverhoging wordt doorgevoerd zal hebben. Voor zover sprake is van verkeersaantrekkende werking op het relevante traject zelf, is die toename aan verkeersintensiteiten via LMS berekend en als input gebruikt voor de geluid- en stikstofberekeningen ten behoeve van de natuurbeoordeling.

3.3 Geluid

Effectprincipes

Verkeersgeluid kan een negatief effect hebben op soorten waarvoor Natura 2000-gebieden en Beschermde natuurmonumenten zijn aangewezen. Geluid kan de vocale communicatie maskeren en op korte afstand voor schrikreacties zorgen. Met name broedvogels zijn gevoelig, waarvan de effecten tot op grotere afstand kunnen doorwerken.

Drempelwaarden

Door Rijkswaterstaat is onderzoek gedaan naar de effecten van verkeersgeluid op broedvogels (Reijnen, Veenbaas en Foppen in 1992). Op basis van empirisch onderzoek is de relatie tussen broedvogeldichtheden en verkeersgeluid vastgesteld. Voor bosvogels resulteert dit in een drempelwaarde van 42 dB(A) waarboven een afname aan broedvogels is te verwachten. Voor weidevogels is deze drempelwaarde 47 dB(A).

De geluidcontour voor bosvogels (42 dB(A)) kan gebruikt worden voor de effecten van broedvogels die in gesloten vegetatie voorkomen. De geluidcontour voor weidevogels (47 dB(A)) kan worden gebruikt voor vogels die in open landschap broeden. Voor halfopen landschappen kan de 42dB(A) contour als worst case worden gehanteerd.

De gevoeligheid van andere soortgroepen is veel minder goed onderzocht. Drempelwaarden zijn meestal niet bekend. In effectstudies wordt er meestal vanuit gegaan dat broedvogels als maatgevende groep kan worden genomen. Ook in de voorliggende rapportage is dit als uitgangspunt genomen. Welke soorten gevoelig zijn voor geluid is vastgesteld op basis van de Natura 2000-effectenindicator van het ministerie van EL&I (www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/effectenindicator).

Naast de ondergrens voor het al dan niet optreden van effecten op basis van het absolute geluidniveau kan een ondergrens worden gesteld aan relevantie van de hoogte van de toename van de geluidbelasting ofwel een toename die als niet-in-betekenende-mate kan worden beschouwd. Als afgeleide van een advies van de Commissie mer omtrent geluid in relatie tot verkeersintensiteiten wordt hiervoor een grens van 1dB(A) aangehouden. Een toename aan geluidbelasting van maximaal 1 dB(A) is niet merkbaar en heeft derhalve geen aantoonbaar effect.

Berekening geluidbelasting

Voor de berekening van de effecten van verkeersgeluid op natuur is de RWS standaardmethode gehanteerd. Dit houdt in dat de 42 dB(A) en 47 dB(A) geluidscontouren volgens SRM2 worden berekend. Geluidsniveaus worden berekend als gemiddelde 24-uurs waarde (L_{24}) op 1,5 m boven het maaiveld met A filterweging. In deze rekenwijze voor de voortoets zijn de effecten van stiller asfalt en schermen niet meegenomen. Er is gerekend met enkellaags ZOAB. Hierdoor kunnen de berekeningen als een worst case benadering worden beschouwd. De daadwerkelijke geluidcontouren zullen in de meeste situaties dichterbij de weg liggen.

Voor de beoordeling van de aldus bepaalde geluidscontouren is primair gebruik gemaakt van de onderzoeken die door het Bureau Waardenburg (2008)¹ en Alterra-Sovon (2006)² zijn uitgevoerd naar o.a. de mogelijke (significante) verstoring van Natura 2000 soorten door verkeer op autosnelwegen.

Rekenjaren

Voor alle gebieden zijn geluidberekeningen uitgevoerd voor het Basis scenario voor de referentiesituatie (2012) en voor 2020 en is op basis daarvan - voor zover nodig - het verschil in verstoord oppervlakte inzichtelijk gemaakt.

Toetsing van geluidseffecten op Natura 2000-gebieden

Voor Natura 2000-gebieden dient in eerste instantie te worden beoordeeld of de snelheidsverhoging mogelijk significante gevolgen kan hebben, dan wel dat dit op voorhand valt uit te sluiten.

¹ Bureau Waardenburg, 2008. Bestaand gebruik van rijksinfrastructuur en Natura 2000-gebieden. Rapport nr.07-124. Opdrachtgever: Rijkswaterstaat.

² Alterra, 2006. Nadere verkenning van de invloed van verkeerslawaaï op broedvogels in Natura 2000 gebieden. Met medewerking van SOVON Vogelonderzoek Nederland. Opdrachtgever: Rijkswaterstaat.

Eerste beoordeling geluid (voortoets)

Bij de beoordeling van het effect van geluid zijn de onderstaande beoordelingscriteria gebruikt in de volgende volgorde:

- Is het gebied aangewezen voor geluidgevoelige soorten? Zo nee, effecten van verkeersgeluid zijn uitgesloten.
- Ligt de voor het gebied en soorten relevante geluidcontour (42 dB(A) dan wel 47 dB(A)) op basis van de worst case aannames binnen het gebied? Zo nee, dan zijn effecten van verkeersgeluid uitgesloten.
- Zo ja, dan wordt mede op basis van de onderzoeken die door het Bureau Waardenburg (2008) en Alterra-Sovon (2006) beoordeeld of significante gevolgen zijn uit te sluiten.
- Zo niet, dan dient een nadere toetsing in het licht van de instandhoudingsdoelstellingen plaats te vinden.

Nadere beoordeling geluid (vervolgtoets)

De centrale vraag in de vervolgtoets is of door de snelheidsverhoging het realiseren van de instandhoudingsdoelstellingen daadwerkelijk in het geding kan zijn.

Die beoordeling wordt gedaan aan de hand van een (zoveel mogelijk) kwantitatieve voorspelling van de effecten van geluid op daarvoor gevoelige soorten waarvoor een instandhoudingsdoelstelling geldt. De voorspelde veranderingen worden gerelateerd aan de huidige omvang en kwaliteit van het areaal van het leefgebied en van de omvang van de populatie van soorten waarvoor een instandhoudingsdoelstelling geldt.

Uitgangspunt voor de beoordeling is of de toename aan effecten tengevolge van de betreffende autosnelweg aan het op termijn realiseren van de instandhoudingsdoelstellingen van een Natura 2000-gebied in de weg kan staan. Dit heeft zowel betrekking op de omvang en kwaliteit van het leefgebied als directe effecten op de populatie. Indien dit met zekerheid kan worden uitgesloten, is geen sprake van significante gevolgen.

Cumulatieve effecten

Vanuit het oogpunt van zorgvuldigheid wordt bij de beoordeling rekening gehouden met eventuele cumulatieve effecten. Hiervan is sprake als naast de snelheidsverhoging andere ontwikkelingen in of rondom een Natura 2000-gebied zijn voorzien en die in combinatie mogelijk schadelijk kunnen zijn voor het realiseren van de instandhoudingsdoelstellingen. Hierbij worden zo nodig tevens ontwikkelingen betrokken waarvoor besluitvorming reeds heeft plaatsgevonden, maar die nog niet in uitvoering zijn. Bestaande activiteiten/ ontwikkelingen worden als onderdeel van de achtergrondbelasting van geluid meegenomen. De mogelijke gevolgen vanwege een toename van geluid door een snelheidsverhoging op andere autosnelwegen die voor hetzelfde gebied relevant zijn, worden in feite al cumulatief bepaald doordat deze in de LMS verkeersberekeningen integraal zijn meegenomen.

Voor zover in voorbereiding zijnde wegenprojecten leiden tot veranderingen in de verkeersintensiteit van de in dit kader relevante wegen, zijn deze veranderingen ook verdisconteerd in het onderzoek.

Toetsing van geluidseffecten op Beschermden natuurmonumenten

Bij de beoordeling van effecten op Beschermden natuurmonumenten staat de mogelijke aantasting van wezenlijke kenmerken centraal. Deze kenmerken kunnen worden beïnvloed door verkeerslawaai indien het gebied van waarde is voor vogels of andere geluidgevoelige soorten.

Bij de beoordeling van het effect van geluid zijn de onderstaande beoordelingscriteria gebruikt in onderstaande volgorde:

- Is het gebied aangewezen voor geluidgevoelige soorten? Zo nee, zijn effecten van verkeersgeluid uitgesloten.
- Is sprake van een toename aan geluid vanwege sec de betreffende snelheidsverhoging die merkbaar is en derhalve een effect kan hebben op de relevante voor geluid gevoelige soort?

Om de tweede vraag te kunnen beantwoorden is voor de te onderscheiden snelheidsregimes en rekening houdende met het type wegdek (ZOAB, e.d.) bepaald wat de maximale toename aan geluid kan zijn vanwege de snelheidsverhoging. Hieruit is naar voren gekomen dat die toename altijd ruim onder de 1 dB(A) ligt voor de relevante wegtrajecten en daardoor geen sprake zal zijn van een aantoonbaar effect op de relevante soorten.

3.4 Stikstofdepositie

Effectprincipes

In veel Natura 2000-gebieden en Beschermden natuurmonumenten liggen habitattypen en leefgebieden van soorten die gevoelig zijn voor verzurende en/of vermestende invloed van stikstofdepositie. Als de depositie van stikstof te hoog is kan dit leiden tot ongewenste veranderingen in de vegetatie. Zeldzame soorten in voedselarme omstandigheden worden verdrongen door meer algemene soorten. Samen met andere problemen, waaronder verdroging, heeft dit in de afgelopen decennia geleid tot een afname van de biodiversiteit in de Nederlandse natuurgebieden.

De Stichting Advisering Bestuursrechtspraak van de Raad van State (StAB) heeft in een advies van 24 maart 2009 (StAB/38266/H) aangegeven, dat tevens rekening gehouden moet worden met de effecten van stikstofdepositie op Vogelrichtlijnsoorten. In het verlengde hiervan ligt het voor de hand niet alleen rekening te houden met vogels, maar ook andere soortengroepen als insecten, vissen, amfibieën en reptielen, waarvoor een gebied is aangewezen. In het algemeen kan worden gesteld dat alle soorten gevoelig kunnen zijn voor stikstofdepositie die afhankelijk zijn van een leefgebied dat gevoelig is voor stikstofdepositie.

Ecologische effecten van stikstofdepositie

Stikstofdepositie bestaat in gereduceerde vorm (NH_3 , ammoniak) en geoxideerde vorm (stikstofdioxide, NO_x). De stikstofemissie van landbouw bestaat voornamelijk uit ammoniak, terwijl industrie en verkeer voornamelijk stikstofdioxide emitteren. Beide vormen van stikstof kunnen worden omgezet tot de nutriënten ammonium (NH_4) en nitraat (NO_3). De extra aanvoer van deze voedingsstoffen kan vooral bedreigend zijn voor voedselarme habitattypen. Door de verrijking kan de vegetatie verruigen en kunnen kenmerkende soorten van schrale milieus verdwijnen. Daarnaast kan depositie van stikstof leiden tot een daling van de bodem-pH. Door verzuring verdwijnen gevoelige soorten en neemt de soortenrijkdom en kwaliteit van zuurgevoelige habitattypen af.

Drempelwaarden

Als drempelwaarde voor het al dan niet optreden van significante effecten op habitats wordt voor Natura 2000-gebieden de kritische depositiewaarde (KDW) gehanteerd. De KDW wordt gedefinieerd als 'de grens waarboven het risico niet kan worden uitgesloten dat de kwaliteit van het habitatype significant wordt aangetast als gevolg van de verzurende en/of vermestende invloed van de atmosferische stikstofdepositie'. Dit komt inhoudelijk overeen met de internationaal gangbare definitie: 'De kritische depositie is een kwantitatieve schatting van de blootstelling aan één of meer verontreinigende stoffen, waar beneden geen significante schadelijke effecten optreden aan gespecificeerde gevoelige elementen in het milieu, volgens de huidige stand van kennis.' De KDW is wetenschappelijk breed geaccepteerd en wordt ook in de jurisprudentie gehanteerd om bijvoorbeeld overbelaste situaties te duiden. Voor gebiedspecifieke toetsing moet echter ook rekening worden gehouden met andere bepalende factoren.

Er is een check gedaan wat betreft een eventueel te hanteren lagere range van Kritische Depositiewaarden op grond van de publicatie van Bobbink, 2010 (Bobbink, R. & J.-P. Hettelingh (eds), 2010, Review and revision of empirical critical loads and dose response relationships). Het blijkt dat dit met uitzondering van Grijze duinen in Natura 2000-gebied Kennemerland Zuid bij de natuurtoetsen 130 km niet aan de orde is. Bij een aantal natuurtoetsen is juist een mogelijke verhoging van de KDW aan de orde, zoals bij hoogveen en de vennen. Voor zover relevant is deze publicatie bij toetsing van het betreffende habitatype betrokken.

Voor soorten die afhankelijk zijn van stikstofgevoelige habitattypen is de drempelwaarde minder eenduidig vast te stellen. De effecten voor deze soorten zijn afhankelijk van verandering in structuur en/of het verdwijnen van specifieke plantensoorten, wat niet 1-op-1 gekoppeld hoeft te zijn aan de KDW. Bovendien kan het leefgebied van soorten mede habitattypen betreffen die niet gevoelig zijn voor stikstofdepositie.

Voor Beschermden natuurmonumenten is deze KDW bruikbaar als indicator van de gevoeligheid van de in het aanwijzingsbesluit beschreven vegetaties. Op basis van die beschrijvingen wordt daartoe bezien welk in het kader van Natura 2000 benoemd habitatype hiermee het meeste overeenkomt en welke KDW dat habitatype heeft.

Berekening stikstofdepositie

Rekenpunten

Voor de Natura 2000-gebieden en Beschermden natuurmonumenten wordt op de rekenpunten met AERIUS 1.2 de stikstofdepositie berekend tot een afstand van ca. 3 km van de weg (uitgevoerd door Goudappel-Coffeng).

Detailniveau van de rekenpunten:

- Verkeersbijdrage: Natura 2000-gebieden en Beschermden Natuurmonumenten: octagonalen 100 x 100 meter.
- GDN: Natura 2000-gebieden: octagonalen 100 x 100 meter.
- GDN: Beschermden natuurmonumenten, voor zover niet gelegen in een N2000 gebied: 1 x 1 km vakken.

Rekenjaren

De berekeningen zijn uitgevoerd voor de Basisvariant (zie § 1.2). Uitgangspunt voor de berekeningen is dat de snelheidsverhoging in 2012 wordt ingevoerd. Het jaar 2012 is daarom als referentiejaar in beeld gebracht. Daarnaast is een doorkijk naar toekomstige jaren gegeven. Concreet zijn per traject de volgende peiljaren gehanteerd:

- 2012 als referentiejaar;
- 2013 als eerst representatief vergelijkingsjaar;
- 2015 en 2020 als jaren om de ontwikkeling richting toekomst inzichtelijk te maken.

Bij Natura 2000-gebieden is voor 2013, 2015 en 2020 de stikstofdepositie doorgerekend op basis van het huidige snelheidsregime (autonome situatie) en op basis van het regime met een permanente snelheidsverhoging. Naast een vergelijking met de huidige situatie (2012) is daarmee de mogelijke toename aan depositie tengevolge van sec de snelheidsverhoging inzichtelijk gemaakt (verminderde afname genoemd) en bij de beoordeling van mogelijke effecten voor de instandhoudingsdoelstellingen betrokken. De stikstofdepositie rond wegvakken met een dynamisch snelheidsregime is post hoc afgeleid op basis van een gewogen gemiddelde tussen de berekeningen voor de huidige snelheid en de stikstofberekeningen met een permanente snelheidsverhoging.

Voor de habitattypen waarvoor het Natura 2000 gebied is aangemeld, wordt per habitatype de oppervlakte gewogen gemiddelde totale depositie berekend door de GDN kaarten in GIS te projecteren op de beschikbare habitattypenkaarten (zoals gebruikt in AERIUS, EL&I augustus, 2011). De resultaten daarvan worden steeds in tabelvorm voor de hierboven genoemde rekenjaren weergegeven. Meer specifiek wordt de gemiddelde (oppervlaktegewogen) verkeersbijdrage aan de stikstofdepositie op de gevoelige habitattypen binnen ca. 3 km van de weg weergegeven voor:

- de referentiesituatie (2012);
- de toekomstige situatie zonder snelheidsverhoging (autonoom) in 2013, 2015 en 2020;
- en na invoering van een variabel (var) snelheidsregime van 120-130 km/uur in 2013, 2015 en 2020.

In tabelvorm ziet dit er als volgt uit:

Stikstofdepositie (mol/ha/jaar) als gevolg van wegverkeer op de gevoelige habitattypen. Rood betekent verkeersbijdrage bij variabel 130 km/uur > verkeersbijdrage referentie 2012. Groen betekent verkeersbijdrage bij variabel 130 km/uur ≤ verkeersbijdrage referentie 2012. Daarnaast is de autonome situatie in 2013, 2015 en 2020 weergegeven.

		2012	2013	2015	2020	2013	2015	2020
Habitattypen		ref	aut	aut	aut	var 130	var 130	var 130
H2310	Stuifzandheiden met struikhei							
H3160	Zure vennen							
H4010A	Vochtige heiden (hogere zandgronden)							
H4030	Droge heiden							
H7150	Pioniervegetaties met snavelbiezen							

De gemiddelde waarden geven in relatie tot de instandhoudingsdoelstellingen in principe het beste inzicht in de trend voor wat betreft de stikstofdepositie afkomstig van het verkeer en de mogelijke effecten daarvan. Dit laat onverlet dat zich gebiedsspecifiek situaties kunnen voordoen waarbij de toename aan depositie tengevolge van de snelheidsverhoging (zeer) lokaal voor 1 of meerdere habitats zodanig afwijkt van de gemiddelde waarden, dat de beoordeling niet enkel op basis van de gemiddelde depositietoename kan worden uitgevoerd. Om na te gaan wanneer dit het geval is wordt per habitattypen gezien of lokaal sprake kan zijn van noemenswaardig hogere toenames aan depositie. Daartoe wordt steeds in een vergelijkbare tabelvorm per habitattypen de maximale verkeersbijdrage aan depositie weergegeven voor de referentiesituatie (2012) en de toekomstige situatie zonder (autonoom) en na invoering van een permanent snelheidsregime van 130 km/uur. Op basis daarvan is per habitattypen de maximaal berekende toename aan depositie tengevolge van de snelheidsverhoging af te leiden die (zeer) lokaal - op de kortste afstand van de snelweg - met AERIUS is berekend. Wanneer daaruit blijkt dat de maximaal berekende toename noemenswaardig afwijkt van de gemiddelde toename aan depositie, wordt voor de betreffende habitattypen in de toetsing de ruimtelijke spreiding in de toename aan stikstofdepositie tengevolge van de snelheidsverhoging inzichtelijk gemaakt en in de beoordeling betrokken. Die ruimtelijke spreiding wordt via kaartbeelden gepresenteerd. Hieruit valt per habitattypen af te leiden in welke mate (gewerkt wordt met ranges: 0-1, 1-2, 2-5, 5-10, 10-20 mol/ha/jr) verspreid over het gebied binnen ca. 3 km sprake is van een toename (of afname) aan depositie tengevolge van de snelheidsverhoging. Hierbij wordt met name uitgegaan van de vergelijking tussen het referentiejaar, 2012, en het 'worstcase' jaar 2013. Op basis daarvan wordt weergegeven in welke mate de te onderscheiden 'ranges aan toename' aan de orde zijn. Hierbij wordt gebruik gemaakt van onderstaande tabel, waarin staat aangegeven wat het oppervlaktepercentage van de toename per 'range aan toename' is ten opzichte van de totale oppervlakte van het betreffende habitattypen zowel binnen ca. 3 km als binnen het gehele Natura 2000-gebied.

Toename van stikstofdepositie vanuit het wegverkeer van 2012 naar 2013 (incl. snelheidsverhoging) in categorieën met bijbehorende oppervlaktes binnen ca 3 km en percentage van het oppervlakte binnen ca 3 km en het percentage van het gehele Natura-2000 gebied.

Toename (mol/ha/jr)	Opp. (ha)	% opp. habitattypen < ca. 3km	% habitattypen gehele gebied
0-1			
1-2			
2-5			
Enz.			

Emissiefactoren

In deze studie is gebruik gemaakt van emissiefactoren die het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) in het kader van de jaarlijkse update van de Grootschalige Concentratiekaarten Ne-

derland (GCN-kaarten) publiceert. Het betreft de emissiefactoren conform het BBR scenario (PBL; maart 2011).³ De set emissiefactoren bestaat uit emissiefactoren voor combinaties van verschillende rijnsnelheden en voertuigcategorieën (licht, middelzwaar en zwaar wegverkeer). Deze emissiefactoren zijn opgenomen in Aerius. Op de wegvakken waar 130 km/uur wordt gereden (permanent en variabel) is voor lichte voertuigen een verschalingsfactor van 1.2 gehanteerd ten opzichte van de emissiefactoren voor 120 km/uur. Deze verschalingsfactor is gebaseerd op de emissiefactoren die door TNO zijn aangeleverd voor 130 km/uur.

Toetsing van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden

In het kader van een eerste beoordeling (voortoets) dient bepaald te worden of negatieve effecten in het licht van de instandhoudingsdoelstellingen op voorhand kunnen worden uitgesloten, en zo niet of significantie van effecten kunnen worden uitgesloten.

Eerste beoordeling stikstof (voortoets)

In een eerste beoordeling van het aspect stikstof wordt onder meer de kritische depositiewaarde betrokken. Gelet op de zorgvuldige wetenschappelijke onderbouwing van de kritische depositiewaarde mag aangenomen worden dat zolang de stikstofbelasting, inclusief verkeersbijdrage, onder de KDW blijft, significante effecten tengevolge van stikstofdepositie op de kwaliteit of omvang van de habitattypen kunnen worden uitgesloten. Indien de KDW worden overschreden dan is veelal voor behoud en zeker voor verbetering een dalende belasting nodig om de instandhoudingsdoelstellingen te realiseren. Als de snelheidsverhoging voor een relevante toename van stikstofbelasting zorgt ten opzichte van de huidige situatie kan in dat geval in de voortoets een significant effect niet op voorhand worden uitgesloten. Er zal dan een nadere toetsing in de vorm van een vervolgoets noodzakelijk zijn.

Op basis van de depositieberekeningen wordt bepaald wat de depositie per habitattypen binnen de geselecteerde Natura 2000-gebieden is.

Stikstof en soorten

Mede naar aanleiding van de uitspraak van de RvS heeft Dienst Verkeer en Scheepvaart (DVS) Grontmij gevraagd een analyse te maken van de gevolgen van stikstofdepositie voor Vogelrichtlijnsoorten en Habitatrichtlijnsoorten (Grontmij, 2011)⁴. Daarnaast heeft EL&I (Bal, 2011 in prep) een analyse uitgevoerd van VHR soorten. In onderstaande tabellen is weergegeven welke Vogel- en Habitatrichtlijnsoorten (mogelijk) gevoelig zijn voor verandering van hun broedhabitat, foerageergebied en/of voedselbronnen als gevolg van stikstofdepositie. Uit deze onderzoeken blijkt dat zoogdieren niet gevoelig zijn voor stikstofdepositie.

Overzicht van voor stikstofdepositie gevoelige VR-soorten. Lichtblauw = niet gevoelig, oranje = enigszins gevoelig, rood = gevoelig.

Vogelrichtlijnsoort	Broedhabitat*	Foerageerhabitat*	KDW Bal*	Habitattypen Bal*
Blauwe kiekendief			900-1600	H2190B, H2190C, 6510B, H2130B, H2130C, H6510A, H4010A, H6230, H2140A, H2190C, H6230, H2310, H2320, H4030, H2110, H2120
Bontbekplevier			1400-1600	H2190B, H2190C, H2110
Boomleeuwerik			700-	H2330, H2310, H2320,

³ Gedurende afronding van de natuuronderzoeken kwamen de nieuwe emissiefactoren (maart 2012) beschikbaar. Deze hadden vanwege de zeer beperkte verschillen met de gebruikte emissiefactoren geen consequenties voor de uitgevoerde berekeningen en vormden derhalve geen aanleiding tot bijstelling van de onderzoeken en de daarin getrokken conclusies.

⁴ Grontmij, 2011, Quickscan invloed stikstofdepositie op Vogelrichtlijnsoorten. Auteurs A.H. Tuitert en S.C. Wessels. Rapport Grontmij in opdracht van Rijkswaterstaat-DVS.

Vogelrichtlijnsoort	Broedhabitat*	Foerageerhabitat*	KDW Bal*	Habitattype Bal*
			1300	H4030, H2130A, H6120, H6230
Bruine kiekendief			900-1600	H2190B, H2190C, H6510B, H2130B, H2130C, H2130A, H6510A, H4010A, H6230, H2140A, H2190C, H6230, H2110, H2120
Dodaars			400	H3130, H3160
Draaihals			700-1100	H2310, H2320, H4030, H2330
Duinpieper			700-1100	H2310, H2330
Georde fuut			440	H3130, H3160
Grauwe kiekendief			900-1400	H2190B, H2190C, H2130B, H2130C, H2130A, H6510A, H4010A, H6230, H2140A, H2190C, H6230, H2310, H2320, H4030, H2140B, H2150, H2110, H2120
Grauwe klauwier			400-1400	H3130, H3160, H2190B, H2190C, H6410, H6120, H6230, H2130B, H2130C, H2130A, H6510A, H4010A, H2140A, H2190C, H3160, H7110A, H7110B, H7120, H2310, H2320, H4030
Grutto			1300-1600	H6410, H6510B, H4010A, H6230,
Ijsvogel			400	H3130
Kemphaan			1100-1600	H6410, H4010A, H6230,
Kievit			1400-1600	H6510B
Kleine mantelmeeuw				
Korhoen			1000-1800	H6410, H9120, H9190, H7120, H91D0, H2310, H2320, H4030, H7110A, H7110B, H7120, H4010A, H6230
Kwartelkoning			1400-1600	H6410, H6510B
Nachtwaluw			400-1800	H6120, H6230, H4010A, H6230, H7110A, H7110B, H7120, H2310, H2320, H4030, H2330, H9190
Oeverwaluw			400	H3130
Paapje			900-	H2190B, H2190C,

Vogelrichtlijnsoort	Broedhabitat*	Foerageerhabitat*	KDW Bal*	Habitatype Bal*
			1400	H6410, H2130B, H2130C, H2130A, H6120, H4010A, H6230, H2140A, H2190C, H6230, H7110A, H7110B, H7120
Pijlstaart			400	H3130
Porseleinhoen				
Roerdomp			400	H3130
Roodborsttapuit			900-1300	H6410, H6120, H6230, H2130B, H2130C, H2130A, H4010A, H6230, H2310, H2320, H4030
Scholekster			900-1600	H6510B, H2130B, H2130C, H2130A, H6230, H2140B, H2150, H2110, H2120
Slechtvalk			400	H3130
Strandplevier			1400	H2110
Tapuit			700-1400	H6120, H6230, H2130B, H2130C, H2130A, H2310, H2320, H4030, H2330, H2120
Tureluur			1400-1600	H2190B, H2190C, H6410, H6510B
Velduil			400-1600	H2190B, H2190C, H2130B, H2130C, H2130A, H6510A, H4010A, H6230, H2140A, H2190C, H6230, H7110A, H7110B, H7120
Visarend			400-1600	H3130, H2190B, H2190C, H6410
Visdief			900-1400	H2130A, H2130B, H2130C
Watersnip			400-1600	H2190B, H2190C, H6410, H4010A, H6230, H2140A, H2190C, H6230, H7110A, H7110B, H7120
Wespendief			400-1100	H3130, H2310, H2320, H4030
Woudaap			400	H3130
Zeearend			400	H3130
Zwarte stern			400	H3130
Zwarte specht			1400	H9160A, H9120, H9190

Overzicht van voor stikstofdepositie gevoelige Habitatrichtlijnsoorten. Oranje = enigszins gevoelig, rood = gevoelig.

Habitatrichtlijnsoort	Groeiplaats / verblijfplaats	Foerageerhabitat	KDW Bal	Habitatype Bal
Beekprik			<2400	

Habitatrichtlijnsoort	Groeiplaats / verblijfplaats	Foerageerhabitat	KDW Bal	Habitatype Bal
Bittervoorn			1800?-2100?	
Donker pimpernelblauwtje			1400-1600	H6150B, H6150A
Drijvende waterweegbree		n.v.t.	400-2100	H3150, H3130
Gaffellibel				
Geel schorpioenmos		n.v.t.	1100-1400	H7140A, H7230
Geelbuikvuurpad				
Gestreepte waterroofkever				
Gevlekte witsnuitlibel			400-2100	H3150, H2190A, H3130
Groenknolorchis		n.v.t.	100-1400	H2190B
Grote vuurvliinder			700-1400	H7140B, H6410
Kamsalamander			400-2100	H3150 H3130
Kruipend moerasscherm		n.v.t.	1600	H7140a
Nauwe korfslak			1400-1800	H2190B, H2160, H6430C
Pimpernelblauwtje			1100-1600	H6410, H6510B, 6510A, 6430C, 9160B
Platte schijfhoren			400-2100	H3150, H2190A, H3130
Spaanse vlag				
Tonghaarmuts		n.v.t.		
Vliegend hert				
Zeggekorfslak			1900 <2400	H91e0c

* Op basis van Grontmij, 2011, ** Op basis van Bal, 2011 in prep

Bij Natura 2000-gebieden wordt in eerste instantie bepaald of het gebied is aangewezen is voor soorten die gevoelig zijn voor stikstofdepositie op basis de bovenstaande tabellen. Vervolgens wordt bepaald of het stikstof gevoelige habitatype zich binnen het betreffende gebied bevindt. Indien dit het geval is wordt getoetst of de KDW die aan de soort op basis van het leefgebied is toegewezen wordt overschreden na de invoering van 130 km/uur. Op basis van de overschrijding en de toename als gevolg van de snelheidsverhoging wordt bepaald of (significante) effecten voor de betreffende soort al dan niet op voorhand kunnen worden uitgesloten. Indien de KDW niet wordt overschreden wordt beoordeeld of een toename aan stikstofdepositie ten gevolge van de snelheidsverhoging tot verslechtering van het leefgebied kan leiden. Beide beoordelingen worden in het licht van de al dan niet gekwantificeerde doelstelling (na te streven populatieaantal, dan wel trend) voor de soort zelf uitgevoerd.

Nadere beoordeling stikstof (vervolgtoets)

De centrale vraag in de vervolgtoets is of door de snelheidsverhoging het realiseren van de instandhoudingsdoelstellingen daadwerkelijk in het geding kan zijn.

De beoordeling of stikstofdepositie het realiseren van de instandhoudingsdoelstellingen in het geding kan brengen, wordt gedaan aan de hand van een (zoveel mogelijk) kwantitatieve voorspelling van de effecten van stikstofdepositie op daarvoor gevoelige habitatypes en leefgebieden van soorten waarvoor een instandhoudingsdoelstelling geldt. De voorspelde veranderingen worden gerelateerd aan de huidige omvang en kwaliteit van het areaal van de habitatypes of

van de omvang van het leefgebied van soorten in relatie tot omvang van de populatie waarvoor een instandhoudingsdoelstelling geldt.

Bij de beoordeling wordt rekening gehouden met de instandhoudingsdoelstelling die voor het betrokken habitatype is geformuleerd in de (ontwerp)aanwijzingsbesluiten. Hierbij wordt gekeken naar andere kansen en knelpunten zoals in de rapportages van KIWA en EGG-consult⁵ (beschikbaar via de website van EL&I: <http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/gebiedendatabase.aspx?subj=kiwaachterkanten>) en voor zover beschikbaar de gebiedsanalyses die in het kader van het beheerplan proces zijn uitgevoerd.

Uitgangspunt voor de beoordeling is of de voorgenomen snelheidsverhoging naar 130 km/uur het op termijn realiseren van de instandhoudingsdoelstellingen van een Natura 2000-gebied in de weg kan staan. Indien dit met zekerheid kan worden uitgesloten, is geen sprake van significante gevolgen en kunnen maatregelen achterwege blijven.

Cumulatieve effecten

Vanuit het oogpunt van zorgvuldigheid wordt bij de beoordeling rekening gehouden met eventuele cumulatieve effecten. Hiervan is sprake als naast de snelheidsverhoging andere ontwikkelingen in of rondom een Natura 2000-gebied zijn voorzien en die in combinatie mogelijk schadelijk kunnen zijn voor het realiseren van de instandhoudingsdoelstellingen. Hierbij worden zo nodig tevens ontwikkelingen betrokken waarvoor besluitvorming reeds heeft plaatsgevonden, maar die nog niet in uitvoering zijn. Bestaande activiteiten / ontwikkelingen worden als onderdeel van de achtergrondbelasting van geluid meegenomen. De mogelijke gevolgen vanwege een toename van stikstof door een snelheidsverhoging op andere autosnelwegen die voor hetzelfde gebied relevant zijn, worden in feite al cumulatief bepaald doordat deze in de LMS verkeersberekeningen integraal zijn meegenomen.

Voor zover in voorbereiding zijnde wegenprojecten leiden tot veranderingen in de verkeersintensiteit van de in dit kader relevante wegen, zijn deze veranderingen ook verdisconteerd in de verkeerscijfers welke als input zijn gebruikt voor de stikstofdepositie berekeningen. Hierdoor is het cumulatief effect van alle verkeersprojecten in de stikstofberekening meegenomen.

Beoordeling stikstofdepositie in Beschermden natuurmonumenten

Voor Beschermden natuurmonumenten wordt in eerste instantie bepaald of de natuurwaarden waarvoor het gebied is aangewezen gevoelig zijn voor stikstofdepositie. Omdat er voor Beschermden natuurmonumenten geen instandhoudingsdoelstellingen zijn opgenomen worden de relevante soorten en habitats door een ecoloog afgeleid uit de aanwijzingsbesluiten. Voor natuurwaarden die zijn opgenomen in de aanwijzingen van Beschermden natuurmonumenten zijn geen KDW's vastgesteld. Om die reden is bepaald of de combinatie van deze soorten vergelijkbaar is met Natura 2000 habitattypen, waarvoor wel een KDW is vastgesteld. Op deze manier worden de aan deze soorten en habitats gerelateerde KDW gehanteerd om een indicatie te krijgen van de stikstofgevoeligheid van de natuurwaarden in het Beschermd natuurmonument. Omdat er voor Beschermden natuurmonumenten geen habitatkaarten beschikbaar zijn wordt de analyse uitgevoerd op basis van de begrenzing van het Beschermden natuurmonumenten.

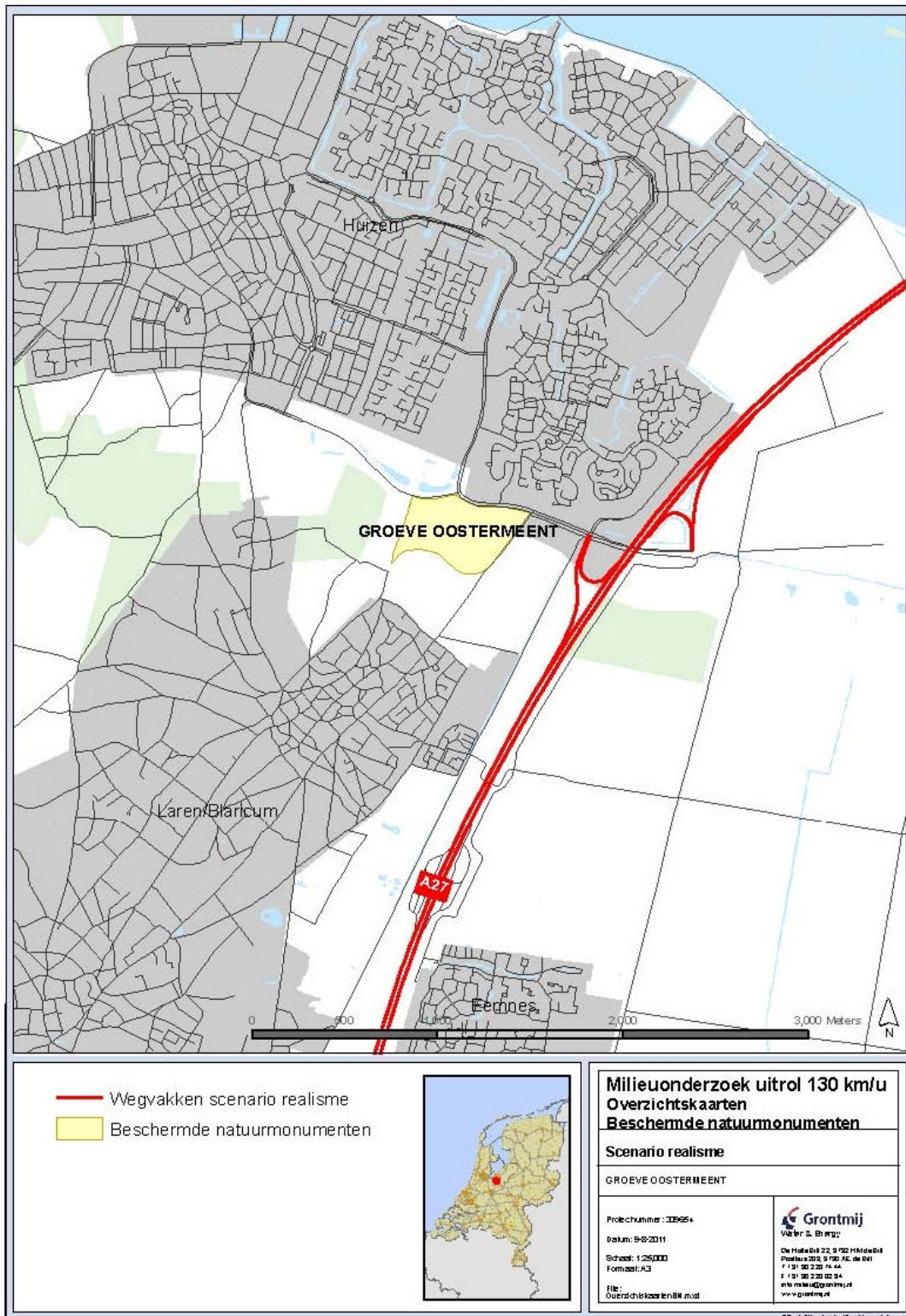
Op basis van de depositieberekeningen wordt bepaald wat de depositie van een wegvak binnen de grenzen van het Beschermd natuurmonument is. Rekening houdend met de stikstofgevoeligheid van de natuurwaarde en de toename als gevolg van de snelheidsverhoging wordt bepaald of schadelijke effecten al dan niet op voorhand kunnen worden uitgesloten. Mochten schadelijke effecten niet op voorhand kunnen worden uitgesloten dan wordt een nadere beoordeling uitgevoerd, waarbij zo mogelijk wordt gezien of de precieze ligging van de relevante natuurwaarden valt te achterhalen.

⁵ KIWA en EGG-consult, 2007. Knelpunten en kansen van Natura 2000 gebieden. Opdrachtgever Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Directie Natuur.

4 Groeve Oostermeent - A27

4.1 Ligging gebied en Rijkswegen

Het gebied Groeve Oostermeent is aangewezen als Beschermd natuurmonument. In de omgeving van dit gebied ligt de snelweg A27 Almere Haven-Eemnes. Het gebied wordt niet beïnvloed door de A1. Op onderstaande kaart is de begrenzing en de ligging ten opzichte van de A27 weergegeven. De A27 ligt op circa 550 meter afstand van het Beschermd natuurmonument Groeve Oostermeent. De voorgenomen snelheidsverhoging betreft van een verhoging van permanent 120 km/uur naar een variabel snelheidsregime van 120 km uur overdag (6:00-19:00) en 130 km/uur in de avond en nacht (19:00-6:00).

Ligging Beschermden natuurmonument Groeve Oostermeent ten opzichte van A27.

4.2 Wezenlijke kenmerken

De wezenlijke kenmerken van het Beschermd natuurmonument zijn (Bron: Aanwijzingsbesluit Beschermd natuurmonument Groeve Oostermeent):

- Droog heischraal grasland (struikheidevegetatie met soorten van rijke bodem);
- Vochtige variant van heischraal grasland (dophei, ronde zonnedaauw, paars heideviltwier, veenpluisjesmos, moeraswolfsklauw en trekruis);
- Berkenbosje (in groeve);
- Sloten met voedselarme kwel (knolrus en rossig fonteinkruid/riet en lisdodde);
- Rust- foerageer en broedbiotoop voor o.a. oeverzwaluw, kievit, rietgors, patrijs, kneu, roodborstapuit, torenvalk, boomvalk, sperwer, ransuil, ortolaan, tapuit en watersnip;
- Voortplantingsbiotoop rugstreeppad en levendbarende hagedis;
- Leefgebied zoogdieren: dwergspitsmuis, mol, konijn en ree;
- Foerageergebied vleermuizen;

Het berkenbosje is inmiddels grotendeels verwijderd. De overige wezenlijke kenmerken zijn actueel (bron: beheerplan 2020-2019, Goois Natuurreservaat).

Wezenlijke kenmerken en gevoeligheid van het Beschermd Natuurmonument (NG=niet gevoelig). Voor stikstofgevoelige wezenlijke kenmerken is voor het corresponderende habitatype de KDW (mol/ha/jaar) weergegeven.

Wezenlijke kenmerken	Vergelijkbare habitattypen	Gevoeligheid voor geluid	Gevoelig voor Stikstof (KDW)
Habitatype			
Droog heischraal grasland met struikheidevegetatie	H4030 Droge heide*	NG	1100 mol/ha/jr
Vochtige variant van heischraal grasland	H6230 Heischrale graslanden*	NG	830 mol/ha/jr
Soorten			
Rust- foerageer en broedbiotoop voor o.a. oeverzwaluw, kievit, rietgors, patrijs, kneu, roodborstapuit, torenvalk, boomvalk, sperwer, ransuil, ortolaan, tapuit en watersnip	(broed-) biotoop vogels	G	G (alleen tapuit en roodborstapuit in H4030 en H6230)
Rugstreeppad en zandhagedis	nvt	NG	NG
Leefgebied zoogdieren	nvt	NG	NG
Foerageergebied vleermuizen	nvt	NG	NG

* Op basis van expert-judgement afgeleide habitattypen aan de hand van soortensamenstelling beschreven in het aanwijzingsbesluit.

4.3 Toetsing effecten geluid

Het gebied is aangewezen voor enkele geluidgevoelige soorten. Om het effect van de voorgenomen snelheidsverhoging op de geluidintensiteit in het Beschermd natuurmonument te kunnen beoordelen is voor de te onderscheiden snelheidsregimes en rekening houdende met het type wegdek (ZOAB, e.d.) bepaald wat de maximale toename aan geluid kan zijn (zie § 3.3). Hieruit is naar voren gekomen dat die toename altijd ruim onder de 1 dB(A) ligt voor de relevante wegtrajecten en daardoor geen sprake zal zijn van een aantoonbaar effect op de relevante soorten. Verstoring van de geluidgevoelige soorten in het gebied ten gevolge van de voorgenomen snelheidsverhoging is daarom op voorhand uitgesloten.

4.4 Toetsing effecten stikstofdepositie Kritische depositiewaarden en achtergronddepositie

Het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) heeft in samenwerking met het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) kaarten gemaakt van de stikstofdepositie in Nederland (GDN kaarten genoemd). Deze kaarten geven een beeld van de grootschalige stikstofdepositie in Nederland, zowel voor het verleden als de toekomst (tot en met 2030) en hebben een resolu-

tie van 1 km bij 1 km. De kaarten bevatten de bijdragen van de emissies van alle bronnen in binnen- en buitenland, en zijn dus inclusief de (geprognosticeerde) verkeersbijdrage (hier verder Totale depositie genoemd).

Voor de voorliggende natuurtoets zijn de delen van het Beschermd natuurmonument van belang waarop het wegverkeer nog een relevante bijdrage aan de stikstofdepositie heeft (tot ca. 3 km van de weg). Dit komt overeen met het gebied waarvoor AERIUS berekeningen van de verkeersbijdrage zijn uitgevoerd. Er zijn geen kaarten met de ligging van de wezenlijke kenmerken beschikbaar, waardoor geen oppervlakte gewogen gemiddelde totale depositie per habitatype berekend kon worden. De totale depositie in het gebied en de kritische depositiewaarde van de aanwezige habitattypen die vergelijkbaar zijn met de wezenlijke botanische waarden van het Beschermd natuurmonument is in onderstaande tabel weergegeven.

Kritische depositiewaarden van habitattypen die corresponderen met de wezenlijke kenmerken waarvoor het gebied is aangewezen en totale depositie (mol/ha/jaar) op het Beschermd natuurmonument binnen ca. 3 km van de weg. Rood is KDW overschreden, groen is KDW niet overschreden.

Habitatype	KDW	2010	2015	2020
H4030 Droge heide	1100	2033	2004	1899
H6230 Heischrale graslanden	830	2033	2004	1899

Verkeersbijdrage stikstofdepositie

In onderstaande tabel is de gemiddelde verkeersbijdrage aan de stikstofdepositie in het Beschermd natuurmonument weergegeven voor de referentiesituatie (2012) en de toekomstige situatie na invoering van een variabel snelheidsregime van 130 km/u. Deze tabel is tot stand gekomen door de rekenresultaten voor stikstofdepositie uit AERIUS te projecteren op de begrenzingskaart van het Beschermd natuurmonument en de oppervlakte gewogen gemiddelde verkeersbijdrage te berekenen, binnen de zone waar AERIUS de berekening heeft uitgevoerd (tot ca. 3km van de weg).

Stikstofdepositie (mol/ha/jaar) als gevolg van wegverkeer op gehele gebied binnen ca. 3km van de weg. Rood betekent verkeersbijdrage bij variabel 130 km/uur > verkeersbijdrage referentie 2012. Groen betekent verkeersbijdrage bij variabel 130 km/uur ≤ verkeersbijdrage referentie 2012.

	2012	2013	2015	2020
	ref	Var 130	Var 130	Var 130
BN Groeve Oostermeent	65,4	69,8	65,0	58,4

4.5 Toetsing

Habitattypen

De ligging van de wezenlijke kenmerken binnen het Beschermd natuurmonument is niet bekend (geen kaarten beschikbaar). Daarom wordt bij de toetsing uitgegaan van aanwezigheid van alle wezenlijke kenmerken binnen de beïnvloedingszone (ca 3 km). Hieronder wordt voor de leesbaarheid het met de betreffende wezenlijke kenmerken meest corresponderende habitatype genoemd. Beoordeling van de betreffende wezenlijke kenmerken staat evenwel centraal in deze natuurtoets. Het gebruik van de KDW van het betreffende habitatype vormt hierbij een hulpmiddel.

Droge heide

Uit de vergelijking tussen KDW (1100 mol/ha/j) en de totale depositie blijkt dat de KDW van het habitatype Droge heide in alle berekeningsjaren wordt overschreden. Uit de stikstofberekening blijkt dat er ten opzichte van referentiejaar 2012 als gevolg van het wegverkeer incl. snelheidsverhoging sprake is van een toename aan stikstofdepositie van 4,4 mol/ha/jr in 2013. Vanaf 2015 ligt de verkeersbijdrage van stikstofdepositie ondanks de snelheidsverhoging onder het niveau van 2012.

Het habitatype Droge heide is gevoelig voor stikstofdepositie. De beheerder van het gebied (Goois Natuurreservaat) heeft sinds 1991 in het gebied een beheer van plaggen en begrazing uitgevoerd, met als doel herstel van de droge en natte heide en schraal-graslandvegetaties, die

destijds al verminderd waren in kwaliteit door verzurende depositie. Door dit beheer zijn de effecten van stikstofdepositie op het habitatype gecompenseerd en is uitstekend herstel van de heide gerealiseerd⁶. Het beheer wordt in de toekomst voortgezet (bron: Beheervisie 2010-2019, Goois Natuurreservaat) en zal de effecten van de tijdelijke en geringe stijging van stikstofdepositie als gevolg van invoering van het nieuwe snelheidsregime afdoende compenseren. Van een beperkte toename van depositie als gevolg van de snelheidsverhoging is alleen in 2013 nog sprake. Richting het einde van de periode waarover de beheervisie gaat (2019) is de depositie als gevolg van het wegverkeer al gedaald tot ruim onder de waarde in 2012. De beperkte en tijdelijke toename heeft daardoor geen invloed op het behoud van het wezenlijke kenmerk droge heide.

Heischrale graslanden

Uit de vergelijking tussen KDW (830 mol/ha/j) en de totale depositie blijkt dat de KDW van het habitatype Heischrale graslanden in alle berekeningsjaren overschreden wordt. Uit de stikstofberekening blijkt dat er ten opzichte van referentiejaar 2012 als gevolg van het wegverkeer incl. snelheidsverhoging sprake is van een toename aan stikstofdepositie van 4,4 mol/ha/jr in 2013. Vanaf 2015 ligt de verkeersbijdrage van stikstofdepositie ondanks de snelheidsverhoging onder het niveau van 2012.

De beheerder van het gebied (Goois Natuurreservaat) heeft sinds 1991 in het gebied een beheer van plaggen en begrazing uitgevoerd, met als doel herstel van de droge en natte heide en schraal-graslandvegetaties, die destijds al verminderd waren in kwaliteit door verzurende depositie. Door dit beheer zijn de effecten van stikstofdepositie op het habitatype gecompenseerd en is uitstekend herstel van de heide gerealiseerd⁷. Het beheer wordt in de toekomst voortgezet (bron: Beheervisie 2010-2019, Goois Natuurreservaat) en zal de effecten van de tijdelijke en geringe stijging van stikstofdepositie als gevolg van invoering van het nieuwe snelheidsregime afdoende compenseren. Van een beperkte toename van depositie als gevolg van de snelheidsverhoging is alleen in 2013 nog sprake. Richting het einde van de periode waarover de beheervisie gaat (2019) is de depositie als gevolg van het wegverkeer al gedaald tot ruim onder de waarde in 2012. De beperkte en tijdelijke toename heeft daardoor geen invloed op het behoud van het wezenlijke kenmerk heischrale graslanden.

4.6 Conclusie

Er is, als gevolg van de snelheidsverhoging op de A27, geen sprake van aantasting van de wezenlijke kenmerken van het Staatsnatuurmonument Groeve Oostermeent.

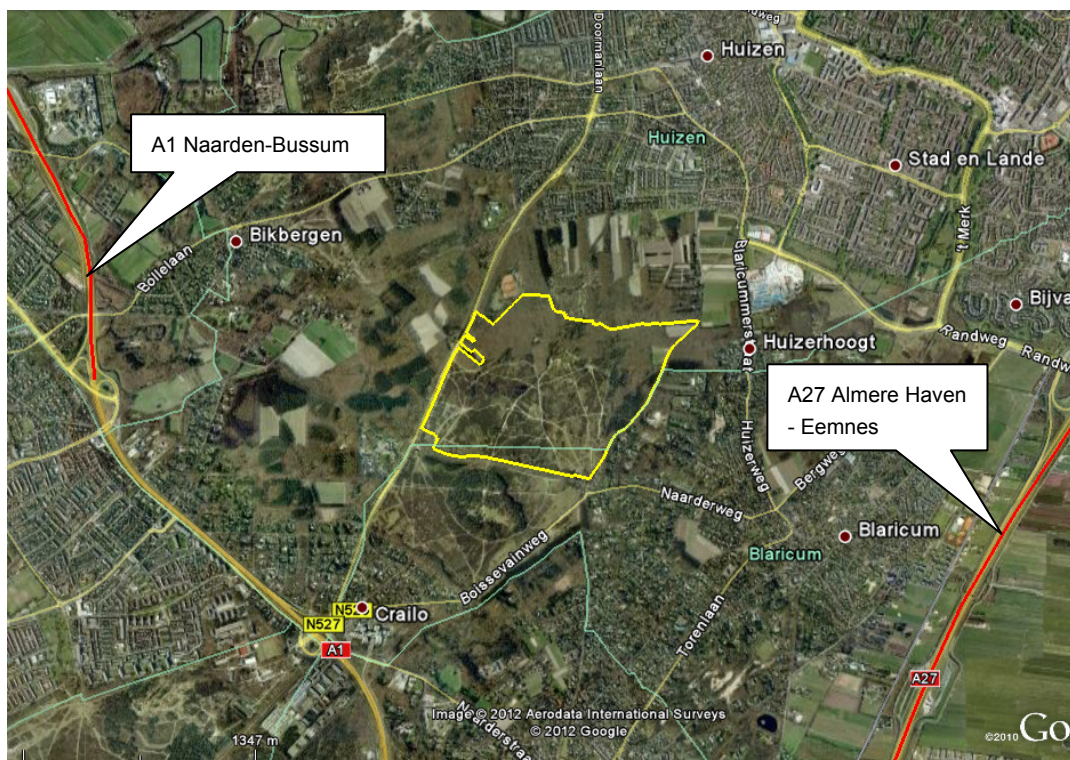
⁶ Effect van begrazing op heidevegetaties in het Gooi. Heil Consultancy, Driebergen-Rijsenburg, 2000.

⁷ Effect van begrazing op heidevegetaties in het Gooi. Heil Consultancy, Driebergen-Rijsenburg, 2000.

5 Tafelberg/Blaricummerheide - A27

5.1 Ligging gebied en rijkswegen

Het gebied Tafelberg/Blaricummerheide is aangewezen als Beschermd natuurmonument. Deze toets behelst de invloed van de snelwegen A27, traject Almere Haven-Eemnes en A1, traject Naarden-Bussum. Op onderstaande kaart is de begrenzing en de ligging ten opzichte van deze snelwegen weergegeven. De A27 Almere Haven-Eemnes ligt op circa 2200 meter afstand van het Beschermd natuurmonument Tafelberg/Blaricummerheide. De voorgenomen snelheidsverhoging betreft een verhoging van permanent 120 km/uur naar een variabel snelheidsregime van 120 km/uur overdag (6:00-19:00) en 130 km/uur in de avond en nacht (19:00-6:00). Het traject A1 Naarden-Bussum ligt op ca 1800 meter afstand. De voorgenomen snelheidsverhoging betreft eveneens een verhoging van permanent 120 km/uur naar een variabel snelheidsregime van 120 km/uur overdag (6:00-19:00) en 130 km/uur in de avond en nacht (19:00-6:00).

Ligging Beschermd natuurmonument Tafelberg/Blaricummerheide (geel omlijnd) ten opzichte van A27 en A1.

5.2 Wezenlijke kenmerken

Het Natuurmonument bestaat uit een heidegebied met leemkuilen, een voormalige zandafgraving, kruidenrijk schraalgrasland en verspreide bosopslag en een complex voormalige hakhoutbos.

De wezenlijke kenmerken van het Beschermd natuurmonument zijn (Bron: Aanwijzingsbesluit Beschermd natuurmonument Tafelberg/Blaricummerheide):

- Droge, deels verraste, heidecomplexen;

- Halfnatuurlijke graslanden in de leemkuilen en op leemhoudende grond;
- Plaatselijk kleine oppervlakte met stuifzand.
- Groot aantal broedvogels.

Wezenlijke kenmerken en gevoeligheid van het Beschermd Natuurmonument (NG=niet gevoelig). Voor stikstofgevoelige wezenlijke kenmerken is voor het corresponderende habitatype de KDW (mol/ha/jaar) weergegeven.

Wezenlijke kenmerken	Vergelijkbare habitatypes	Gevoeligheid voor geluid	Gevoelig voor Stikstof (KDW)
Habitatype			
Droge (deels vergraste) heidecomplexen	H4030 Droge heide	NG	1100 mol/ha/j
Kleine oppervlakten stuifzand	H2310 Stuifzandheide met struikheide	NG	1100 mol/ha/j
Kruidrijk schraalgrasland	H6230 Heischrale graslanden	NG	830 mol/ha/j
Soorten			
Groot aantal (broed)vogels, o.a. Grasmus, Roodborsttapuit, Bergeend, Tortelduif, Groene specht, Grote bonte specht, kuifmees, zwarte mees, matkop, glanskop, gekraagde roodstaart, goudhaantje, bonte vliegenvanger, sijs, goudvink, boomkruiper	(broed-) biotoop vogels	G	G (alleen roodborsttapuit in H4030, H2310, H6230)
grote populatie levendbarende hagedis	nvt	NG	NG

* Op basis van expert-judgement afgeleide habitatypes aan de hand van soortensamenstelling beschreven in het aanwijzingsbesluit.

Effecten op roodborsttapuit worden getoetst via toetsing aan de habitatypes die overeenkomen met de wezenlijke kenmerken die het leefgebied vertegenwoordigen.

5.3 Toetsing effecten geluid

Het gebied is aangewezen voor enkele geluidgevoelige soorten. Om het effect van de voorgenomen snelheidsverhoging op de geluidintensiteit in het Beschermd natuurmonument te kunnen beoordelen is voor de te onderscheiden snelheidsregimes en rekening houdende met het type wegdek (ZOAB, e.d.) bepaald wat de maximale toename aan geluid kan zijn (zie § 3.3). Hieruit is naar voren gekomen dat die toename altijd ruim onder de 1 dB(A) ligt voor de relevante wegtrajecten en daardoor geen sprake zal zijn van een aantoonbaar effect op de relevante soorten. Verstoring van de geluidgevoelige soorten in het gebied ten gevolge van de voorgenomen snelheidsverhoging is daarom op voorhand uitgesloten.

5.4 Toetsing effecten stikstofdepositie Kritische depositiewaarden en achtergronddepositie

Het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) heeft in samenwerking met het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) kaarten gemaakt van de stikstofdepositie in Nederland (GDN kaarten genoemd). Deze kaarten geven een beeld van de grootschalige stikstofdepositie in Nederland, zowel voor het verleden als de toekomst (tot en met 2030) en hebben een resolutie van 1 km bij 1 km. De kaarten bevatten de bijdragen van de emissies van alle bronnen in binnen- en buitenland, en zijn dus inclusief de (geprognosticeerde) verkeersbijdrage (hier verder Totale depositie genoemd).

Voor de voorliggende natuurtoets zijn de delen van het Beschermd natuurmonument van belang waarop het wegverkeer nog een relevante bijdrage aan de stikstofdepositie heeft (tot ca. 3 km van de weg). Dit komt overeen met het gebied waarvoor AERIUS berekeningen van de verkeersbijdrage zijn uitgevoerd. Er zijn geen kaarten met de ligging van de wezenlijke kenmerken beschikbaar, waardoor geen oppervlakte gewogen gemiddelde totale depositie per habitatype berekend kon worden. De totale depositie in het gebied en de kritische depositiewaarde van de

aanwezige habitattypen die vergelijkbaar zijn met de wezenlijke botanische waarden van het Beschermd natuurmonument is in onderstaande tabel weergegeven.

Kritische depositiewaarden van habitattypen die corresponderen met de wezenlijke kenmerken waarvoor het gebied is aangewezen en totale depositie (mol/ha/jaar) op het Beschermd natuurmonument binnen ca. 3 km van de weg. Rood is KDW overschreden, groen is KDW niet overschreden.

Habitatype	KDW	2010	2015	2020
H4030 Droge heide	1100	1670	1673	1558
H2310 Stuifzandheide met struikheide	1100	1670	1673	1558
H6230 Heischrale graslanden	830	1670	1673	1558

Verkeersbijdrage stikstofdepositie

In onderstaande tabel is de gemiddelde verkeersbijdrage aan de stikstofdepositie in het Beschermd natuurmonument voor de referentiesituatie (2012) en de toekomstige situatie na invoering van een variabel snelheidsregime van 130 km/u. Deze tabel is tot stand gekomen door de rekenresultaten voor stikstofdepositie uit AERIUS te projecteren op de begrenzingskaart van het Beschermd natuurmonument en de oppervlakte gewogen gemiddelde verkeersbijdrage te berekenen, binnen de zone waar AERIUS de berekening heeft uitgevoerd (tot ca. 3km van de weg).

Stikstofdepositie (mol/ha/jaar) als gevolg van wegverkeer op gehele gebied binnen ca. 3km van de weg. Rood betekent verkeersbijdrage bij variabel 130 km/uur > verkeersbijdrage referentie 2012. Groen betekent verkeersbijdrage bij variabel 130 km/uur ≤ verkeersbijdrage referentie 2012.

	2012	2013	2015	2020
	ref	Var 130	Var 130	Var 130
BN Tafelberg/Blaricummerheide	23,8	25,2	22,9	18,0

5.5 Toetsing

De ligging van de wezenlijke kenmerken binnen het Beschermd natuurmonument is niet bekend (geen kaarten beschikbaar). Daarom wordt bij de toetsing uitgegaan van aanwezigheid van alle wezenlijke kenmerken binnen de beïnvloedingszone (ca. 3 km). Hieronder wordt voor de leesbaarheid het met de betreffende wezenlijke kenmerken meest corresponderende habitatype genoemd. Beoordeling van de betreffende wezenlijke kenmerken staat evenwel centraal in deze natuurtoets. Het gebruik van de KDW van het betreffende habitatype vormt hierbij een hulpmiddel.

Droge heide

Uit de vergelijking tussen KDW (1100 mol/ha/j) en de totale depositie blijkt dat de KDW van het habitatype Droge heide in alle berekeningsjaren worden overschreden. Uit de stikstofberekeningen blijkt dat er ten opzichte van referentiejaar 2012 als gevolg van het wegverkeer incl. snelheidsverhoging sprake is van een toename aan stikstofdepositie van 1,4 mol/ha/jr in 2013. Vanaf 2015 ligt de verkeersbijdrage van de stikstofdepositie ondanks de snelheidsverhoging onder het niveau van 2012.

Het habitatype Droge heide is gevoelig voor stikstofdepositie. Gezien de beperkte en tijdelijke toename van depositie als gevolg van de snelheidsverhoging kan aantasting van het wezenlijk kenmerk worden uitgesloten.

Stuifzandheide met struikheide

Uit de vergelijking tussen KDW (1100 mol/ha/j) en de totale depositie blijkt dat de KDW van het habitatype Stuifzandheide met struikheide in alle berekeningsjaren worden overschreden. Uit de stikstofberekeningen blijkt dat er ten opzichte van referentiejaar 2012 als gevolg van het wegverkeer incl. snelheidsverhoging sprake is van een toename aan stikstofdepositie van 1,4 mol/ha/jr in 2013. Vanaf 2015 ligt de verkeersbijdrage van de stikstofdepositie ondanks de snelheidsverhoging onder het niveau van 2012.

Het habitatype Stuifzandheide met struikheide is gevoelig voor stikstofdepositie. Gezien de beperkte en tijdelijke toename van depositie als gevolg van de snelheidsverhoging kan aantasting van het wezenlijk kenmerk worden uitgesloten.

Heischrale graslanden

Uit de vergelijking tussen KDW (830 mol/ha/j) en de totale depositie blijkt dat de KDW van het habitatype Heischrale graslanden in alle berekeningsjaren worden overschreden. Uit de stikstofberekeningen blijkt dat er ten opzichte van referentiejaar 2012 als gevolg van het wegverkeer incl. snelheidsverhoging sprake is van een toename aan stikstofdepositie van 1,4 mol/ha/jr in 2013. Vanaf 2015 ligt de verkeersbijdrage van de stikstofdepositie ondanks de snelheidsverhoging onder het niveau van 2012.

Het habitatype Heischrale graslanden is zeer gevoelig voor stikstofdepositie. Gezien de beperkte en tijdelijke toename van depositie als gevolg van de snelheidsverhoging kan aantasting van het wezenlijk kenmerk worden uitgesloten.

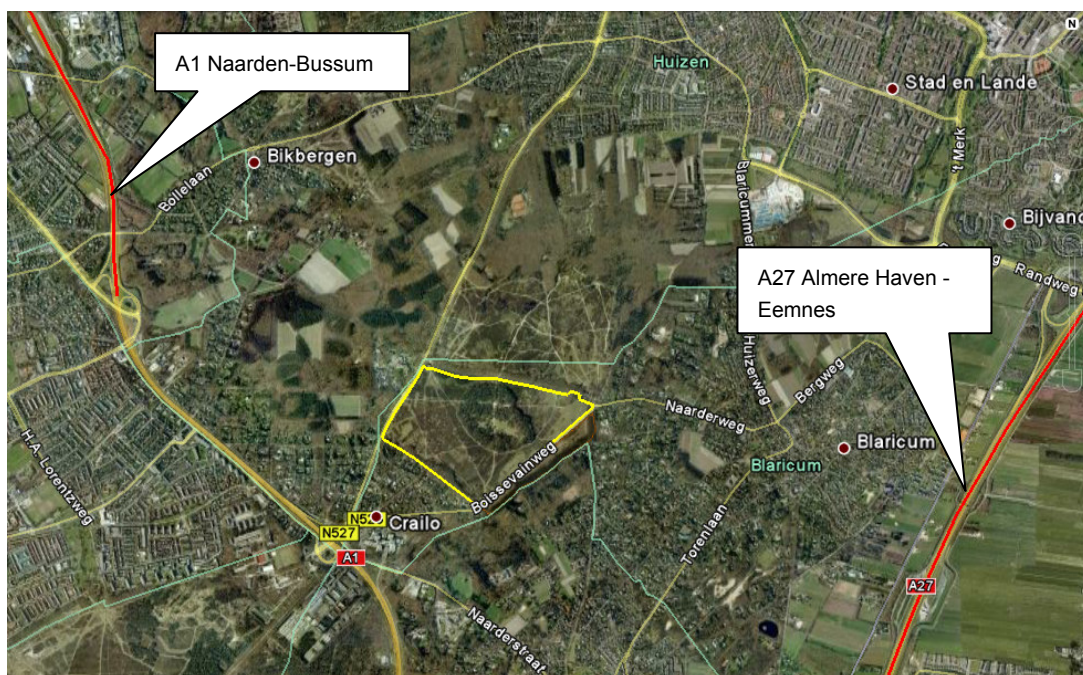
5.6 Conclusie

Er is, als gevolg van een eventuele snelheidsverhoging op de A27, traject Almere-Eemnes en A1, traject Naarden-Bussum, geen sprake van aantasting van de wezenlijke kenmerken van het Beschermd Natuurmonument Tafelberg/Blaricummerheide.

6 Tafelberg/Blaricummerheide II- A27

6.1 Ligging gebied en rijkswegen

Het gebied Tafelberg/Blaricummerheide II is aangewezen als Beschermd natuurmonument. Deze toets behelst de invloed van de snelwegen A27, traject Almere Haven-Eemnes en A1, traject Naarden-Bussum. Op onderstaande kaart is de begrenzing en de ligging ten opzichte van deze snelwegen weergegeven. De A27 Almere Haven-Eemnes ligt op circa 2200 meter afstand van het Beschermd natuurmonument Tafelberg/Blaricummerheide II. De voorgenomen snelheidsverhoging betreft een verhoging van permanent 120 km/uur naar een variabel snelheidsregime van 120 km/uur overdag (6:00-19:00) en 130 km/uur in de avond en nacht (19:00-6:00). Het traject A1 Naarden-Bussum ligt op ca 1800 meter afstand. De voorgenomen snelheidsverhoging betreft eveneens een verhoging van permanent 120 km/uur naar een variabel snelheidsregime van 120 km/uur overdag (6:00-19:00) en 130 km/uur in de avond en nacht (19:00-6:00).

Ligging Beschermd naturomonument Tafelberg/Blaricummerheide II (geel omlijnd) ten opzichte van A27 en A1.

6.2 Wezenlijke kenmerken

Het Natuurmonument bestaat uit Stuwwallengebied en een heidecomplex met daarin kleinere stukjes stuifzand en verspreid opslag van houtgewas met aan de randen loof- en naaldbos. Van dit Beschermd Natuurmonument is geen afzonderlijk aanwijzingsbesluit. Doelstelling is op basis aanwijzingsbesluit Tafelberg- Blaricummerheide en Alterra, 2011⁸ gemaakt.

Wezenlijke kenmerken en gevoeligheid van het Beschermd Natuurmonument (NG=niet gevoelig). Voor stikstofgevoelige wezenlijke kenmerken is voor het corresponderende habitatype de KDW (mol/ha/jaar) weergegeven.

⁸ Beschermd Natuurmonumenten; stand van zaken 2010 en toekomstige bescherming

Wezenlijke kenmerken	Vergelijkbare habitattypen	Gevoeligheid voor geluid	Gevoelig voor Stikstof (KDW)
Habitatype			
	H4030 Droge heide	NG	1100 mol/ha/j
	H6230 Heischrale graslanden	NG	830 mol/ha/j

* Op basis van expert-judgement afgeleide habitattypen aan de hand van soortensamenstelling beschreven in het aanwijzingsbesluit.

6.3 Toetsing effecten geluid

Het gebied is niet aangewezen voor geluidgevoelige soorten. Verstoring van geluidgevoelige soorten in het gebied ten gevolge van de voorgenomen snelheidsverhoging is daarom op voorhand uitgesloten.

6.4 Toetsing effecten stikstofdepositie

Kritische depositiewaarden en achtergronddepositie

Het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) heeft in samenwerking met het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) kaarten gemaakt van de stikstofdepositie in Nederland (GDN kaarten genoemd). Deze kaarten geven een beeld van de grootschalige stikstofdepositie in Nederland, zowel voor het verleden als de toekomst (tot en met 2030) en hebben een resolutie van 1 km bij 1 km. De kaarten bevatten de bijdragen van de emissies van alle bronnen in binnen- en buitenland, en zijn dus inclusief de (geprognosticeerde) verkeersbijdrage (hier verder Totale depositie genoemd).

Voor de voorliggende natuurtoets zijn de delen van het Beschermd natuurmonument van belang waarop het wegverkeer nog een relevante bijdrage aan de stikstofdepositie heeft (tot ca. 3 km van de weg). Dit komt overeen met het gebied waarvoor AERIUS berekeningen van de verkeersbijdrage zijn uitgevoerd. Er zijn geen kaarten met de ligging van de wezenlijke kenmerken beschikbaar, waardoor geen oppervlakte gewogen gemiddelde totale depositie per habitatype berekend kon worden. De totale depositie in het gebied en de kritische depositiewaarde van de aanwezige habitattypen die vergelijkbaar zijn met de wezenlijke botanische waarden van het Beschermd natuurmonument is in onderstaande tabel weergegeven.

Kritische depositiewaarden van habitattypen die corresponderen met de wezenlijke kenmerken waarvoor het gebied is aangewezen en totale depositie (mol/ha/jaar) op het Beschermd natuurmonument binnen ca. 3 km van de weg. Rood is KDW overschreden, groen is KDW niet overschreden.

Habitatype	KDW	2010	2015	2020
H4030 Droge heide	1100	1592	1593	1483
H6230 Heischrale graslanden	830	1592	1593	1483

Verkeersbijdrage stikstofdepositie

In onderstaande tabel is de gemiddelde verkeersbijdrage aan de stikstofdepositie in het Beschermd natuurmonument voor de referentiesituatie (2012) en de toekomstige situatie na invoering van een variabel snelheidsregime van 130 km/u. Deze tabel is tot stand gekomen door de rekenresultaten voor stikstofdepositie uit AERIUS te projecteren op de begrenzingskaart van het Beschermd natuurmonument en de oppervlakte gewogen gemiddelde verkeersbijdrage te berekenen, binnen de zone waar AERIUS de berekening heeft uitgevoerd (tot ca. 3km van de weg).

Stikstofdepositie (mol/ha/jaar) als gevolg van wegverkeer op gehele gebied binnen ca. 3km van de weg. Rood betekent verkeersbijdrage bij variabel 130 km/uur > verkeersbijdrage referentie 2012. Groen betekent verkeersbijdrage bij variabel 130 km/uur ≤ verkeersbijdrage referentie 2012.

	2012	2013	2015	2020
	ref	Var 130	Var 130	Var 130
BN Tafelberg/Blaricummerheide II	30,1	32,0	29,5	24,1

6.5 Toetsing

De ligging van de wezenlijke kenmerken binnen het Beschermd natuurmonument is niet bekend (geen kaarten beschikbaar). Daarom wordt bij de toetsing uitgegaan van aanwezigheid van alle wezenlijke kenmerken binnen de beïnvloedingszone (ca 3 km). Hieronder wordt voor de leesbaarheid het met de betreffende wezenlijke kenmerken meest corresponderende habitatype genoemd. Beoordeling van de betreffende wezenlijke kenmerken staat evenwel centraal in deze natuurtoets. Het gebruik van de KDW van het betreffende habitatype vormt hierbij een hulpmiddel.

Droge heide

Uit de vergelijking tussen KDW (1100 mol/ha/j) en de totale depositie blijkt dat de KDW van het habitatype Droge heide in alle berekeningsjaren worden overschreden. Uit de stikstofberekeningen blijkt dat er ten opzichte van referentiejaar 2012 als gevolg van het wegverkeer incl. snelheidsverhoging sprake is van een toename aan stikstofdepositie van 1,9 mol/ha/jr in 2013. Vanaf 2015 ligt de verkeersbijdrage van de stikstofdepositie ondanks de snelheidsverhoging onder het niveau van 2012.

Het habitatype Droge heide is gevoelig voor stikstofdepositie. Gezien de beperkte en tijdelijke toename van depositie als gevolg van de snelheidsverhoging kan aantasting van het wezenlijk kenmerk worden uitgesloten.

Heischrale graslanden

Uit de vergelijking tussen KDW (830 mol/ha/j) en de totale depositie blijkt dat de KDW van het habitatype Heischrale graslanden in alle berekeningsjaren worden overschreden. Uit de stikstofberekeningen blijkt dat er ten opzichte van referentiejaar 2012 als gevolg van het wegverkeer incl. snelheidsverhoging sprake is van een toename aan stikstofdepositie van 1,9 mol/ha/jr in 2013. Vanaf 2015 ligt de verkeersbijdrage van de stikstofdepositie ondanks de snelheidsverhoging onder het niveau van 2012.

Het habitatype Heischrale graslanden is zeer gevoelig voor stikstofdepositie. Gezien de beperkte en tijdelijke toename van depositie als gevolg van de snelheidsverhoging kan aantasting van het wezenlijk kenmerk worden uitgesloten.

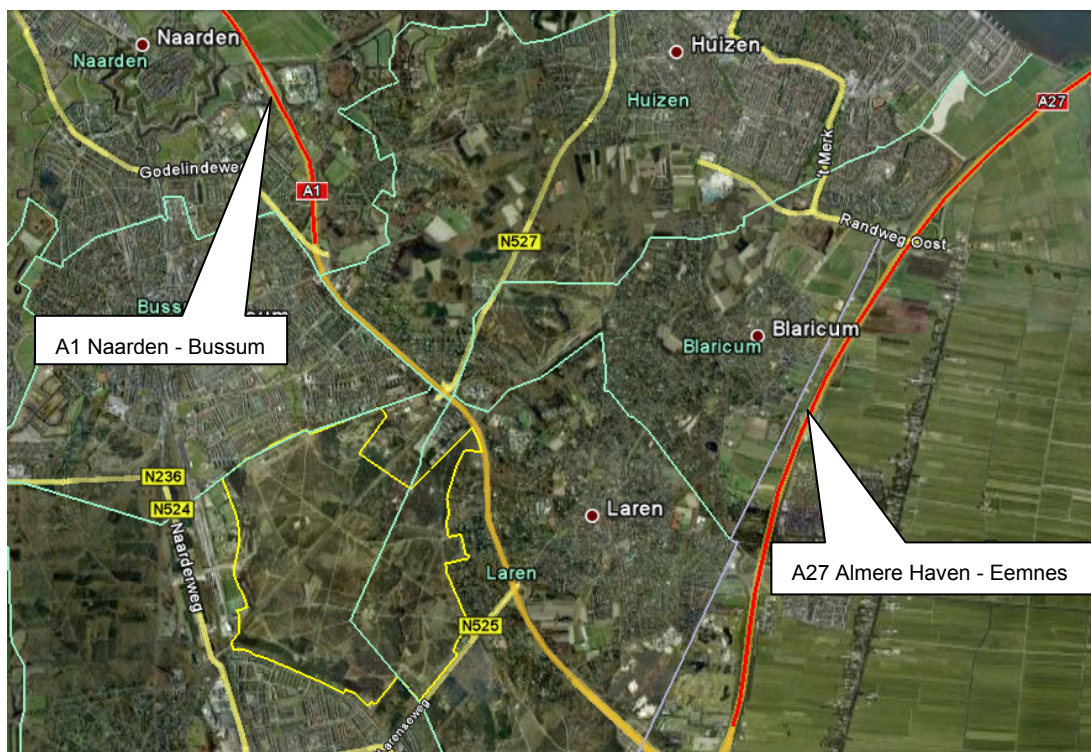
6.6 Conclusie

Er is, als gevolg van een eventuele snelheidsverhoging op de A27, traject Almere-Eemnes en A1, traject Naarden-Bussum, geen sprake van aantasting van de wezenlijke kenmerken van het Beschermd Natuurmonument Tafelberg/Blaricummerheide II.

7 Bussumer- en Westerheide

7.1 Ligging gebied en Rijkswegen

Het gebied Bussumer-Westerheide is aangewezen als Beschermd natuurmonument. Deze toets behelst de invloed van de snelwegen A27, traject Almere Haven-Eemnes en A1, traject Naarden-Bussum. Op onderstaande kaart is de begrenzing en de ligging ten opzichte van deze snelwegen weergegeven. De A27 Almere Haven-Eemnes ligt op circa 2700 meter afstand van het Beschermd natuurmonument Bussumer-Westerheide. De voorgenomen snelheidsverhoging betreft een verhoging van permanent 120 km/uur naar een variabel snelheidsregime van 120 km uur overdag (6:00-19:00) en 130 km/uur in de avond en nacht (19:00-6:00). Het traject A1 Naarden-Bussum ligt op ca 1700 meter afstand. De voorgenomen snelheidsverhoging betreft eveneens een verhoging van permanent 120 km/uur naar een variabel snelheidsregime van 120 km uur overdag (6:00-19:00) en 130 km/uur in de avond en nacht (19:00-6:00).

Ligging Beschermd natuurmonument Bussumer- en Westerheide (geel omlijnd) ten opzichte van A27 en A1.

7.2 Wezenlijke kenmerken

Het natuurmonument bestaat uit een groot heidecomplex met daarin kleinere stukjes stuifzand en verspreid opslag van houtgewas met aan de randen loof- en naaldbos.

De wezenlijke kenmerken van het Beschermd natuurmonument zijn (Bron: Aanwijzingsbesluit Beschermd natuurmonument Bussumer- en Westerheide):

- Heidegebied met stuifzand
- Heidevegetaties met dopheide (variërend met campylopus, deschampsia en ericaheide)
- Broedbiotoop voor wulp, groene specht, grote bont specht, boomleeuwerik, boompieper, roodborstapuit, gekraagde roodstaart en korhoen

- Graslanden met zilverhaververbond en borstelgrasverbond.

Wezenlijke kenmerken en gevoeligheid van het Beschermd Natuurmonument (NG=niet gevoelig). Voor stikstofgevoelige wezenlijke kenmerken is voor het corresponderende habitattype de KDW (mol/ha/jaar) weergegeven.

Wezenlijke kenmerken	Vergelijkbare habitattypen*	Gevoeligheid voor geluid	Gevoelig voor Stikstof (KDW)
Habitattype			
Heidegebied met stuifzand	H2310 stuifzandheide met struikheide	NG	1100 mol/ha/j
Heidevegetaties met dopheide	H4030 droge heide	NG	1100 mol/ha/j
Graslanden met zilverhaververbond en borstelgrasverbond	H6230 heischrale graslanden	NG	830 mol/ha/j
Soorten			
Broedbiotoop: wulp, groene specht, grote bont specht, boomleeuwerik, boompieper, roodborstapuit, gekraagde roodstaart en korhoen	Broedbiotoop	G	G (alleen boomleeuwerik en roodborstapuit in H2310 en H4030)

* Op basis van expert-judgement afgeleide habitattypen aan de hand van soortensamenstelling beschreven in het aanwijzingsbesluit.

Effecten van stikstof op boomleeuwerik en roodborstapuit worden getoetst via toetsing aan de habitattypen die overeenkomen met de wezenlijke kenmerken die het leefgebied vertegenwoordigen.

7.3 Toetsing effecten geluid

Het gebied is aangewezen voor enkele geluidgevoelige soorten. Om het effect van de voorgenomen snelheidsverhoging op de geluidintensiteit in het Beschermd natuurmonument te kunnen beoordelen is voor de te onderscheiden snelheidsregimes en rekening houdende met het type wegdek (ZOAB, e.d.) bepaald wat de maximale toename aan geluid kan zijn (zie § 3.3). Hieruit is naar voren gekomen dat die toename altijd ruim onder de 1 dB(A) ligt voor de relevante wegtrajecten en daardoor geen sprake zal zijn van een aantoonbaar effect op de relevante soorten. Verstoring van de geluidgevoelige soorten in het gebied ten gevolge van de voorgenomen snelheidsverhoging is daarom op voorhand uitgesloten.

7.4 Toetsing effecten stikstofdepositie Kritische depositiewaarden en achtergronddepositie

Het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) heeft in samenwerking met het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) kaarten gemaakt van de stikstofdepositie in Nederland (GDN kaarten genoemd). Deze kaarten geven een beeld van de grootschalige stikstofdepositie in Nederland, zowel voor het verleden als de toekomst (tot en met 2030) en hebben een resolutie van 1 km bij 1 km. De kaarten bevatten de bijdragen van de emissies van alle bronnen in binnen- en buitenland, en zijn dus inclusief de (geprognosticeerde) verkeersbijdrage (hier verder Totale depositie genoemd).

Voor de voorliggende natuurtoets zijn de delen van het Beschermd natuurmonument van belang waarop het wegverkeer nog een relevante bijdrage aan de stikstofdepositie heeft (tot ca. 3 km van de weg). Dit komt overeen met het gebied waarvoor AERIUS berekeningen van de verkeersbijdrage zijn uitgevoerd. Er zijn geen kaarten met de ligging van de wezenlijke kenmerken beschikbaar, waardoor geen oppervlakte gewogen gemiddelde totale depositie per habitattype berekend kon worden. De totale depositie in het gebied en de kritische depositiewaarde van de aanwezige habitattypen die vergelijkbaar zijn met de wezenlijke botanische waarden van het Beschermd natuurmonument is in onderstaande tabel weergegeven.

Kritische depositiewaarden van habitattypen die corresponderen met de wezenlijke kenmerken waarvoor het gebied is aangewezen en totale depositie (mol/ha/jaar) op het Beschermd natuurmonument binnen ca. 3 km van de weg. Rood is KDW overschreden, groen is KDW niet overschreden.

Habitatype	KDW	2010	2015	2020
H2310: Stufzandheide met struikhei	1100	1670	1633	1528
H4030: Droge heide	1100	1670	1633	1528
H6230: Heischrale graslanden	830	1670	1633	1528

Verkeersbijdrage stikstofdepositie

In onderstaande tabel is de gemiddelde verkeersbijdrage aan de stikstofdepositie in het Beschermd natuurmonument voor de referentiesituatie (2012) en de toekomstige situatie na invoering van een variabel snelheidsregime van 130 km/u. Deze tabel is tot stand gekomen door de rekenresultaten voor stikstofdepositie uit AERIUS te projecteren op de begrenzingskaart van het Beschermd natuurmonument en de oppervlakte gewogen gemiddelde verkeersbijdrage te berekenen, binnen de zone waar AERIUS de berekening heeft uitgevoerd (tot ca. 3km van de weg).

Stikstofdepositie (mol/ha/jaar) als gevolg van wegverkeer op gehele gebied binnen ca. 3km van de weg. Rood betekent verkeersbijdrage bij variabel 130 km/uur > verkeersbijdrage referentie 2012. Groen betekent verkeersbijdrage bij variabel 130 km/uur ≤ verkeersbijdrage referentie 2012.

	2012	2013	2015	2020
	ref	Var 130	Var 130	Var 130
BN Bussumerheide/Westerheide	22,5	23,5	21,4	16,3

7.5 Toetsing

De ligging van de wezenlijke kenmerken binnen het Beschermd natuurmonument is niet bekend (geen kaarten beschikbaar). Daarom wordt bij de toetsing uitgegaan van aanwezigheid van alle wezenlijke kenmerken binnen de beïnvloedingszone (ca. 3 km). Hieronder wordt voor de leesbaarheid het met de betreffende wezenlijke kenmerken meest corresponderende habitatype genoemd. Beoordeling van de betreffende wezenlijke kenmerken staat evenwel centraal in deze natuurtoets. Het gebruik van de KDW van het betreffende habitatype vormt hierbij een hulpmiddel.

Stufzandheide met struikhei

Uit de vergelijking tussen KDW (1100 mol/ha/j) en de totale depositie blijkt dat de KDW van het habitatype Droge heide in alle berekeningsjaren worden overschreden. Uit de stikstofberekeningen blijkt dat er ten opzichte van referentiejaar 2012 als gevolg van het wegverkeer incl. snelheidverhoging sprake is van een toename aan stikstofdepositie van 1,0 mol/ha/jr in 2013. Vanaf 2015 ligt de verkeersbijdrage van de stikstofdepositie ondanks de snelheidsverhoging onder het niveau van 2012.

Het habitatype Droge heide is gevoelig voor stikstofdepositie. Gezien de beperkte en tijdelijke toename van depositie als gevolg van de snelheidsverhoging kan aantasting van het wezenlijk kenmerk worden uitgesloten.

Droge heide

Uit de vergelijking tussen KDW (1100 mol/ha/j) en de totale depositie blijkt dat de KDW van het habitatype Droge heide in alle berekeningsjaren worden overschreden. Uit de stikstofberekeningen blijkt dat er ten opzichte van referentiejaar 2012 als gevolg van het wegverkeer incl. snelheidverhoging sprake is van een toename aan stikstofdepositie van 1,0 mol/ha/jr in 2013. Vanaf 2015 ligt de verkeersbijdrage van de stikstofdepositie ondanks de snelheidsverhoging onder het niveau van 2012.

Het habitatype Droge heide is gevoelig voor stikstofdepositie. Gezien de beperkte en tijdelijke toename van depositie als gevolg van de snelheidsverhoging kan aantasting van het wezenlijk kenmerk worden uitgesloten.

Heischrale graslanden

Uit de vergelijking tussen KDW (830 mol/ha/j) en de totale depositie blijkt dat de KDW van het habitatype Heischrale graslanden in alle berekeningsjaren worden overschreden. Uit de stikstofberekeningen blijkt dat er ten opzichte van referentiejaar 2012 als gevolg van het wegverkeer incl. snelheidsverhoging sprake is van een toename aan stikstofdepositie van 1,0 mol/ha/jr in 2013. Vanaf 2015 ligt de verkeersbijdrage van de stikstofdepositie ondanks de snelheidsverhoging onder het niveau van 2012.

Het habitatype Heischrale graslanden is zeer gevoelig voor stikstofdepositie. Gezien de beperkte en tijdelijke toename van depositie als gevolg van de snelheidsverhoging kan aantasting van het wezenlijk kenmerk worden uitgesloten.

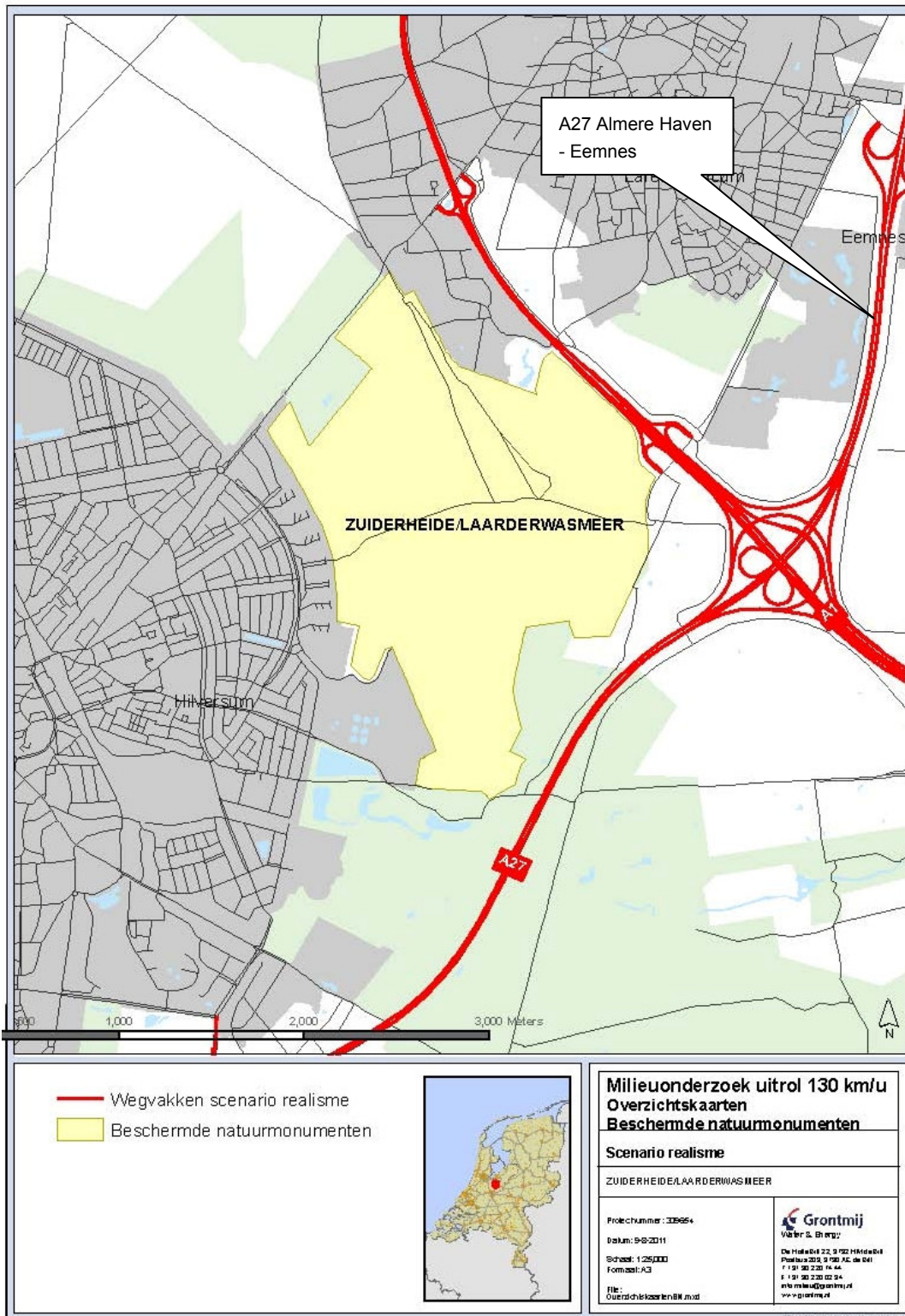
7.6 Conclusie

Er is, als gevolg van een eventuele snelheidsverhoging op de A27, traject Almere-Eemnes en A1, traject Naarden-Bussum, geen sprake van aantasting van de wezenlijke kenmerken van het Beschermd Natuurmonument Bussumerheide/Westerheide.

8 Zuiderheide/Laarderwasmeer

8.1 Ligging gebied en Rijkswegen

Het gebied Zuiderheide/Laarderwasmeer is aangewezen als Beschermd natuurmonument. Deze toets behelst de invloed van de snelwegen A27, traject Almere Haven-Eemnes en A1, traject Baarn-Amersfoort. Op onderstaande kaart is de begrenzing en de ligging ten opzichte van deze snelwegen weergegeven. De A27 Almere Haven-Eemnes ligt op circa 1200 meter afstand van het Beschermd natuurmonument Zuiderheide/Laarderwasmeer. De voorgenomen snelheidsverhoging betreft een verhoging van permanent 120 km/uur naar een variabel snelheidsregime van 120 km uur overdag (6:00-19:00) en 130 km/uur in de avond en nacht (19:00-6:00). Het traject A1 Baarn-Amersfoort ligt op ca 3500 meter afstand. De voorgenomen snelheidsverhoging betreft eveneens een verhoging van permanent 120 km/uur naar een variabel snelheidsregime van 120 km uur overdag (6:00-19:00) en 130 km/uur in de avond en nacht (19:00-6:00).

Ligging Beschermde natuurmonument Zuiderheide/Laarderwasmeer (geel omlijnd) ten opzichte van A27 en A1.

8.2 Wezenlijke kenmerken

Het natuurmonument bestaat uit een heidecomplex met vochtige, heidevegetatie, verspreide bosjes, een zandverstuiving, alsmede enkele meertjes.

De wezenlijke kenmerken van het Beschermd natuurmonument zijn (Bron: Aanwijzingsbesluit Beschermd natuurmonument Zuiderheide/Laarderwasmeer):

- Ouder droog loofbos, met o.a. lelietje der dalen, breedbladige wespenorchis, tandjesgras, schaduwgras, vogelmelk, kruipend zenegroen, bosrand;
- Vochtig, voedselrijk bos, bestaande uit populier en wilg;
- Kleine oppervlakten stuifzand;
- Vochtige heide, soortenrijk met zeldzame soorten als trekkrus, veenpluis, klokjesgentiaan, veenbies, blauwe zegge en kleine zonnedaauw;
- Voedselrijke ruigten en rietkragen;
- Droge heide;
- Broed- en overwinteringsbiotoop voor een aantal vogelsoorten;
- Van belang voor een aantal amfibieën-, reptielen- en zoogdiersoorten.

Wezenlijke kenmerken en gevoeligheid van het Beschermd natuurmonument (NG=niet gevoelig). Voor gevoelige wezenlijke kenmerken is voor het corresponderende habitatype de KDW (mol/ha/jaar) weergegeven.

Wezenlijke kenmerken	Vergelijkbare habitattypen	Gevoeligheid voor geluid	Gevoelig voor Stikstof (KDW)
Habitatype			
Ouder droog loofbos	H9160 Eiken haagbeukenbossen	NG	1400 mol/ha/j
Vochtig, voedselrijk bos, bestaande uit populier en wilg	H91E0A Vochtige alluviale bossen	NG	2410 mol/ha/j
Kleine oppervlakten stuifzand	H2330 Zandverstuivingen	NG	740 mol/ha/j
Vochtige heide, soortenrijk met zeldzame soorten	H4010 Vochtige heide	NG	1300 mol/ha/j
Voedselrijke ruigten en rietkragen	H6430B Ruigten en zomen	NG	>2400 mol/ha/j
Droge heide	H4030 Droge heide	NG	1100 mol/ha/j
Soorten			
Broedbiotoop voor vogels, o.a. bergeend, sperwer, patrijs, grote bonte specht, groene specht, kuifleeuwerik, boompieper, roodborsttapuit, gekraagde roodstaart, geoorde fuut, wintertaling, slobbeend, tafeleend, kleine karekiet, bosrietzanger, rietgors, snor	Broedbiotoop	G	G (alleen roodborsttapuit in H4030, H4010 en H2330)
Wintergast pijlstaart, nonnetje, brilduiker, grote zaagbek	Foerageergebied	G	NG
Amfibieën/reptielen bruine kikker, groene kikker, gewone pad, zandhagedis, levendbarende hagedis	Leefgebied	NG	NG
Zoogdieren: haas, ree, vos, wezel, hermelijn, bunzing, veldmuis, dwergmuis, aardmuis, rosse woelmuis, mol en egel.	Leefgebied	NG	NG

* Op basis van expert-judgement afgeleide habitattypen aan de hand van soortensamenstelling beschreven in het aanwijzingsbesluit.

Effecten van stikstof op roodborsttapuit worden getoetst via toetsing aan de habitattypen die overeenkomen met de wezenlijke kenmerken die het leefgebied vertegenwoordigen.

8.3 Toetsing effecten geluid

Het gebied is aangewezen voor enkele geluidgevoelige soorten. Om het effect van de voorgenomen snelheidsverhoging op de geluidintensiteit in het Beschermd natuurmonument te kunnen beoordelen is voor de te onderscheiden snelheidsregimes en rekening houdende met het type wegdek (ZOAB, e.d.) bepaald wat de maximale toename aan geluid kan zijn (zie § 3.3). Hieruit is naar voren gekomen dat die toename altijd ruim onder de 1 dB(A) ligt voor de relevante wegtrajecten en daardoor geen sprake zal zijn van een aantoonbaar effect op de relevante soorten.

Verstoring van de geluidgevoelige soorten in het gebied ten gevolge van de voorgenomen snelheidsverhoging is daarom op voorhand uitgesloten.

8.4 Toetsing effecten stikstofdepositie Kritische depositiewaarden en achtergronddepositie

Het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) heeft in samenwerking met het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) kaarten gemaakt van de stikstofdepositie in Nederland (GDN kaarten genoemd). Deze kaarten geven een beeld van de grootschalige stikstofdepositie in Nederland, zowel voor het verleden als de toekomst (tot en met 2030) en hebben een resolutie van 1 km bij 1 km. De kaarten bevatten de bijdragen van de emissies van alle bronnen in binnen- en buitenland, en zijn dus inclusief de (geprognosticeerde) verkeersbijdrage (hier verder Totale depositie genoemd).

Voor de voorliggende natuurtoets zijn de delen van het Beschermd natuurmonument van belang waarop het wegverkeer nog een relevante bijdrage aan de stikstofdepositie heeft (tot ca. 3 km van de weg). Dit komt overeen met het gebied waarvoor AERIUS berekeningen van de verkeersbijdrage zijn uitgevoerd. Er zijn geen kaarten met de ligging van de wezenlijke kenmerken beschikbaar, waardoor geen oppervlakte gewogen gemiddelde totale depositie per habitatype berekend kon worden. De totale depositie in het gebied en de kritische depositiewaarde van de aanwezige habitattypen die vergelijkbaar zijn met de wezenlijke botanische waarden van het Beschermd natuurmonument is in onderstaande tabel weergegeven.

Kritische depositiewaarden van habitattypen die corresponderen met de wezenlijke kenmerken waarvoor het gebied is aangewezen en totale depositie (mol/ha/jaar) op het Beschermd natuurmonument binnen ca. 3 km van de weg. Rood is KDW overschreden, groen is KDW niet overschreden.

Habitatype	KDW	2010	2015	2020
H9160 Eiken haagbeukenbossen	1400	1768	1742	1623
H91E0A Vochtige alluviale bossen	2410	1768	1742	1623
H2330 Zandverstuivingen	740	1768	1742	1623
H4010 Vochtige heide	1300	1768	1742	1623
H6430B Ruigten en zomen	>2400	1768	1742	1623
H4030 Droge heide	1100	1768	1742	1623

Verkeersbijdrage stikstofdepositie

In onderstaande tabel is de gemiddelde verkeersbijdrage aan de stikstofdepositie in het Beschermd natuurmonument voor de referentiesituatie (2012) en de toekomstige situatie na invoering van een variabel snelheidsregime van 130 km/u. Deze tabel is tot stand gekomen door de rekenresultaten voor stikstofdepositie uit AERIUS te projecteren op de begrenzingskaart van het Beschermd natuurmonument en de oppervlakte gewogen gemiddelde verkeersbijdrage te berekenen, binnen de zone waar AERIUS de berekening heeft uitgevoerd (tot ca. 3km van de weg).

Stikstofdepositie (mol/ha/jaar) als gevolg van wegverkeer op gehele gebied binnen ca. 3km van de weg. Rood betekent verkeersbijdrage bij variabel 130 km/uur > verkeersbijdrage referentie 2012. Groen betekent verkeersbijdrage bij variabel 130 km/uur ≤ verkeersbijdrage referentie 2012.

	2012	2013	2015	2020
	ref	Var 130	Var 130	Var 130
BN Zuiderheide/Laarderwasmeer	54,3	56,4	50,8	40,0

8.5 Toetsing

De ligging van de wezenlijke kenmerken binnen het Beschermd natuurmonument is niet bekend (geen kaarten beschikbaar). Daarom wordt bij de toetsing uitgegaan van aanwezigheid van alle wezenlijke kenmerken binnen de beïnvloedingszone (ca 3 km). Hieronder wordt voor de leesbaarheid het met de betreffende wezenlijke kenmerken meest corresponderende habitatype genoemd. Beoordeling van de betreffende wezenlijke kenmerken staat evenwel centraal in deze natuurtoets. Het gebruik van de KDW van het betreffende habitatype vormt hierbij een hulpmiddel.

Eiken haagbeukenbossen

Uit de vergelijking tussen KDW (1400 mol/ha/j) en de totale depositie blijkt dat de KDW van het habitatype Eiken haagbeukenbossen in alle berekeningsjaren worden overschreden. Uit de stikstofberekeningen blijkt dat er ten opzichte van referentiejaar 2012 als gevolg van het wegverkeer incl. snelheidsverhoging sprake is van een toename aan stikstofdepositie van 2,1 mol/ha/jr in 2013.

De berekende cijfers gaan uit van een verhoging maximumsnelheid op de snelweg A1 vanaf het knooppunt Eemnes. Het voornemen is evenwel de snelheidsverhoging door te voeren oostelijk van de afslag Baarn/Soest. Daarmee komt de hoeveelheid berekende depositie beduidend lager uit. Geschat wordt dat de toename ten opzichte van de referentiesituatie in 2012 in 2013 dan niet 2,1 mol/ha/jaar zal bedragen, maar ca 1,5 mol/ha/jaar. Vanaf 2015 ligt de verkeersbijdrage van de stikstofdepositie ondanks de snelheidsverhoging onder het niveau van 2012.

Het habitatype Eiken haagbeukenbossen is gevoelig voor stikstofdepositie. Gezien de beperkte en tijdelijke toename van depositie als gevolg van de snelheidsverhoging kan aantasting van het wezenlijk kenmerk worden uitgesloten.

Vochtige alluviale bossen

Uit de vergelijking tussen KDW (2410 mol/ha/j) en de totale depositie blijkt dat de KDW van het habitatype Vochtige alluviale bossen in geen van de berekeningsjaren wordt overschreden. Uit de stikstofberekeningen blijkt dat er ten opzichte van referentiejaar 2012 als gevolg van het wegverkeer incl. snelheidsverhoging sprake is van een toename aan stikstofdepositie van 2,1 mol/ha/jr in 2013.

De berekende cijfers gaan uit van een verhoging maximumsnelheid op de snelweg A1 vanaf het knooppunt Eemnes. Het voornemen is evenwel de snelheidsverhoging door te voeren oostelijk van de afslag Baarn/Soest. Daarmee komt de hoeveelheid berekende depositie beduidend lager uit. Geschat wordt dat de toename ten opzichte van de referentiesituatie in 2012 in 2013 dan niet 2,1 mol/ha/jaar zal bedragen, maar ca 1,5 mol/ha/jaar. Vanaf 2015 ligt de verkeersbijdrage van de stikstofdepositie ondanks de snelheidsverhoging onder het niveau van 2012. Met de toename van 1,5 mol/ha/j in het eerste jaar wordt de KDW van Vochtige alluviale bossen nog steeds niet overschreden.

Het habitatype Vochtige alluviale bossen is niet gevoelig voor stikstofdepositie. De KDW wordt als gevolg van de snelheidsverhoging in geen één van de berekeningsjaren overschreden, aantasting van het wezenlijk kenmerk kan worden uitgesloten.

Zandverstuivingen

Uit de vergelijking tussen KDW (740 mol/ha/j) en de totale depositie blijkt dat de KDW van het habitatype Zandverstuivingen in alle berekeningsjaren worden overschreden. Uit de stikstofberekeningen blijkt dat er ten opzichte van referentiejaar 2012 als gevolg van het wegverkeer incl. snelheidsverhoging sprake is van een toename aan stikstofdepositie van 2,1 mol/ha/jr in 2013. Wat betreft de invloed vanaf de A1: De berekende cijfers in de tabel gaan uit van een verhoging maximumsnelheid vanaf het knooppunt Eemnes. Het voornemen is evenwel de snelheidsverhoging door te voeren oostelijk van de afslag Baarn/Soest. Daarmee komt de hoeveelheid berekende depositie beduidend lager uit. Geschat wordt dat de toename tov de referentiesituatie in 2012 in 2013 dan niet 2,1 mol/ha/jaar zal bedragen, maar ca 1,5 mol/ha/jaar. Vanaf 2015 ligt de verkeersbijdrage van de stikstofdepositie ondanks de snelheidsverhoging onder het niveau van 2012.

Het habitatype Zandverstuivingen is zeer gevoelig voor stikstofdepositie. Gezien de beperkte en tijdelijke toename van depositie als gevolg van de snelheidsverhoging kan aantasting van het wezenlijk kenmerk worden uitgesloten.

Vochtige heide

Uit de vergelijking tussen KDW (1300 mol/ha/j) en de totale depositie blijkt dat de KDW van het habitatype Vochtige heide in alle berekeningsjaren worden overschreden. Uit de stikstofberekeningen blijkt dat er ten opzichte van referentiejaar 2012 als gevolg van het wegverkeer incl. snelheidverhoging sprake is van een toename aan stikstofdepositie van 2,1 mol/ha/jr in 2013.

De berekende cijfers gaan uit van een verhoging maximumsnelheid op de snelweg A1 vanaf het knooppunt Eemnes. Het voornemen is evenwel de snelheidsverhoging door te voeren oostelijk van de afslag Baarn/Soest. Daarmee komt de hoeveelheid berekende depositie beduidend lager uit. Geschat wordt dat de toename ten opzichte van de referentiesituatie in 2012 in 2013 dan niet 2,1 mol/ha/jaar zal bedragen, maar ca 1,5 mol/ha/jaar. Vanaf 2015 ligt de verkeersbijdrage van de stikstofdepositie ondanks de snelheidsverhoging onder het niveau van 2012.

Het habitatype Vochtige heide is zeer gevoelig voor stikstofdepositie. Gezien de beperkte en tijdelijke toename van depositie als gevolg van de snelheidsverhoging kan aantasting van het wezenlijk kenmerk worden uitgesloten.

Ruigten en zomen

Uit de vergelijking tussen KDW (> 2400 mol/ha/j) en de totale depositie blijkt dat de KDW van het habitatype Ruigte en zomen in geen van de berekeningsjaren wordt overschreden. Uit de stikstofberekeningen blijkt dat er ten opzichte van referentiejaar 2012 als gevolg van het wegverkeer incl. snelheidverhoging sprake is van een toename aan stikstofdepositie van 2,1 mol/ha/jr in 2013.

De berekende cijfers gaan uit van een verhoging maximumsnelheid op de snelweg A1 vanaf het knooppunt Eemnes. Het voornemen is evenwel de snelheidsverhoging door te voeren oostelijk van de afslag Baarn/Soest. Daarmee komt de hoeveelheid berekende depositie beduidend lager uit. Geschat wordt dat de toename ten opzichte van de referentiesituatie in 2012 in 2013 dan niet 2,1 mol/ha/jaar zal bedragen, maar ca 1,5 mol/ha/jaar. Vanaf 2015 ligt de verkeersbijdrage van de stikstofdepositie ondanks de snelheidsverhoging onder het niveau van 2012. Met de toename van 1,5 mol/ha/j in het eerste jaar wordt de KDW van Ruigte en zomen nog steeds niet overschreden.

Het habitatype Ruigte en zomen is niet gevoelig voor stikstofdepositie. De KDW wordt als gevolg van de snelheidsverhoging in geen één van de berekeningsjaren overschreden, aantasting van het wezenlijk kenmerk kan worden uitgesloten.

Droge heide

Uit de vergelijking tussen KDW (1100 mol/ha/j) en de totale depositie blijkt dat de KDW van het habitatype Droge heide in alle berekeningsjaren worden overschreden. Uit de stikstofberekeningen blijkt dat er ten opzichte van referentiejaar 2012 als gevolg van het wegverkeer incl. snelheidverhoging sprake is van een toename aan stikstofdepositie van 2,1 mol/ha/jr in 2013.

De berekende cijfers gaan uit van een verhoging maximumsnelheid op de snelweg A1 vanaf het knooppunt Eemnes. Het voornemen is evenwel de snelheidsverhoging door te voeren oostelijk van de afslag Baarn/Soest. Daarmee komt de hoeveelheid berekende depositie beduidend lager uit. Geschat wordt dat de toename ten opzichte van de referentiesituatie in 2012 in 2013 dan niet 2,1 mol/ha/jaar zal bedragen, maar ca 1,5 mol/ha/jaar. Vanaf 2015 ligt de verkeersbijdrage van de stikstofdepositie ondanks de snelheidsverhoging onder het niveau van 2012.

Het habitatype Droge heide is zeer gevoelig voor stikstofdepositie. Gezien de beperkte en tijdelijke toename van depositie als gevolg van de snelheidsverhoging kan aantasting van het wezenlijk kenmerk worden uitgesloten.

8.6 Conclusie

Er is, als gevolg van een eventuele snelheidsverhoging op de A27, traject Almere-Eemnes en de A1, traject Baarn-Amersfoort geen sprake van aantasting van de wezenlijke kenmerken van het Beschermd Natuurmonument Zuiderheide/Laarderwasmeer.

9 Heidebloem – A27

9.1 Ligging gebied en rijkswegen

Het gebied Heidebloem is aangewezen als Beschermd natuurmonument. Deze toets behelst de invloed van de snelwegen A27, traject Almere Haven-Eemnes en A1, traject Baarn-Amersfoort. Op onderstaande kaart is de begrenzing en de ligging ten opzichte van deze snelwegen weergegeven. De A27 Almere Haven-Eemnes ligt op circa 1700 meter afstand van het Beschermd natuurmonument Heidebloem. De voorgenomen snelheidsverhoging op de A27 betreft een verhoging van permanent 120 km/uur naar een variabel snelheidsregime van 120 km uur overdag (6:00-19:00) en 130 km/uur in de avond en nacht (19:00-6:00). Het traject A1 Baarn - Amersfoort ligt op ca 3500 meter afstand. De voorgenomen snelheidsverhoging betreft hier eveneens een verhoging van permanent 120 km/uur naar een variabel snelheidsregime van 120 km uur overdag (6:00-19:00) en 130 km/uur in de avond en nacht (19:00-6:00).

Ligging Beschermden natuurmonument Heidebloem (geel omlijnd) ten opzichte van A27 en A1.

9.2 Wezenlijke kenmerken

De wezenlijke kenmerken van het Beschermd natuurmonument zijn (Bron: Aanwijzingsbesluit Beschermd natuurmonument Heidebloem):

- Boscomplex en enkele heideterreinen bestaande uit:
  - Heide vegetatie (bestaat voornamelijk uit Gewone dopheide. Verder komen er soorten voor als Waternavel, Knolrus, Klokjesgentiaan, Zonnedauw en Veenmos);
  - Gemengd naald-/loofbos met Grove den, Zachte berk, Zomereik en Amerikaanse vogelkers;
- Broedgebied voor o.a. Sperwer, Boomklever en Boomkruiper en andere meer algemene vogels.

Wezenlijke kenmerken en gevoeligheid van het Beschermd Natuurmonument NG=niet gevoelig. Voor gevoelige wezenlijke kenmerken is voor het corresponderende habitattypen de KDW (mol/ha/jaar) weergegeven.

Wezenlijke kenmerken	Vergelijkbare habitattypen	Gevoeligheid voor geluid	Gevoelig voor Stikstof (KDW)
----------------------	----------------------------	--------------------------	------------------------------

Boscomplex en enkele heideterreinen	H4010A : Vochtige heide	NG	1300 mol/ha/j
	H7150: Pioniervegetatie met snavelbiezen	NG	1600 mol/ha/j
Soorten			
Broedbiotoop voor o.a. sperwer, boomklever en boomkruiper	(broed-) biotoop vogels	G	NG

9.3 Toetsing effecten geluid

Het gebied is aangewezen voor enkele geluidgevoelige soorten. Om het effect van de voorgenomen snelheidsverhoging op de geluidintensiteit in het Beschermd natuurmonument te kunnen beoordelen is voor de te onderscheiden snelheidsregimes en rekening houdende met het type wegdek (ZOAB, e.d.) bepaald wat de maximale toename aan geluid kan zijn (zie § 3.3). Hieruit is naar voren gekomen dat die toename altijd ruim onder de 1 dB(A) ligt voor de relevante wegtrajecten en daardoor geen sprake zal zijn van een aantoonbaar effect op de relevante soorten of de rust in het gebied. Verstoring van wezenlijke kenmerken van het gebied ten gevolge van de voorgenomen snelheidsverhoging is daarom op voorhand uitgesloten.

9.4 Toetsing effecten stikstofdepositie

Kritische depositiewaarden en achtergronddepositie

Het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) heeft in samenwerking met het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) kaarten gemaakt van de stikstofdepositie in Nederland (GDN kaarten genoemd). Deze kaarten geven een beeld van de grootschalige stikstofdepositie in Nederland, zowel voor het verleden als de toekomst (tot en met 2030) en hebben een resolutie van 1 km bij 1 km. De kaarten bevatten de bijdragen van de emissies van alle bronnen in binnen- en buitenland, en zijn dus inclusief de (geprognosticeerde) verkeersbijdrage (hier verder Totale depositie genoemd).

Voor de voorliggende natuurtoets zijn de delen van het Beschermd natuurmonument van belang waarop het wegverkeer nog een relevante bijdrage aan de stikstofdepositie heeft (tot ca. 3 km van de weg). Dit komt overeen met het gebied waarvoor AERIUS berekeningen van de verkeersbijdrage zijn uitgevoerd. Er zijn geen kaarten met de ligging van de wezenlijke kenmerken beschikbaar, waardoor geen oppervlakte gewogen gemiddelde totale depositie per habitattype berekend kon worden. Daarom is uitgegaan van de gemiddelde stikstofdepositie in het gehele gebied. De totale (achtergrond) depositie in het gebied en de kritische depositiewaarde is in onderstaande tabel weergegeven.

Kritische depositiewaarden van habitattypen die corresponderen met de wezenlijke kenmerken waarvoor het gebied is aangewezen en totale depositie (mol/ha/jaar) op het Beschermd natuurmonument binnen ca. 3 km van de weg. Rood is KDW overschreden, groen is KDW niet overschreden.

Habitattype	KDW	2010	2015	2020
H4010A Vochtige heide (kenmerk boscomplex)	1300	1668	1645	1535
H7150 Pioniervegetatie met snavelbiezen (kenmerk boscomplex)	1600	1668	1645	1535

Verkeersbijdrage stikstofdepositie

In onderstaande tabel is de gemiddelde verkeersbijdrage aan de stikstofdepositie in het Beschermd natuurmonument voor de referentiesituatie (2012) en de toekomstige situatie na invoering van een variabel snelheidsregime van 130 km/u. Deze tabel is tot stand gekomen door de rekenresultaten voor stikstofdepositie uit AERIUS te projecteren op de begrenzingskaart van het Beschermd natuurmonument en de oppervlakte gewogen gemiddelde verkeersbijdrage te berekenen, binnen de zone waar AERIUS de berekening heeft uitgevoerd (tot ca. 3km van de weg).

Stikstofdepositie (mol/ha/jaar) als gevolg van wegverkeer op gehele gebied binnen ca. 3km van de weg. Rood betekent verkeersbijdrage bij variabel 130 km/uur > verkeersbijdrage referentie 2012. Groen betekent verkeersbijdrage bij variabel 130 km/uur ≤ verkeersbijdrage referentie 2012.

	2012	2013	2015	2020
	ref	var 130	var 130	var 130
BN Heidebloem	100,3	104,8	96,5	78,1

9.5 Toetsing

De ligging van de wezenlijke kenmerken binnen het Beschermd natuurmonument is niet bekend (geen kaarten beschikbaar). Daarom wordt bij de toetsing uitgegaan van aanwezigheid van het wezenlijk kenmerk binnen de beïnvloedingszone. Hieronder wordt voor de leesbaarheid het met de betreffende wezenlijk kenmerk meest corresponderende habitattype genoemd. Beoordeling van de betreffende wezenlijk kenmerken staat evenwel centraal in deze natuurtoets. Het gebruik van de KDW van het betreffende habitattype vormt hierbij een hulpmiddel.

Vochtige heide

Het habitattype Vochtige heide is gevoelig voor stikstofdepositie. Uit de vergelijking tussen KDW (1300 mol/ha/j) en de totale depositie blijkt dat de KDW van het habitattype Vochtige heide in alle berekeningsjaren worden overschreden. Uit de stikstofberekeningen blijkt dat er ten opzichte van referentiejaar 2012 als gevolg van het wegverkeer incl. snelheidverhoging sprake is van een toename aan stikstofdepositie van 4,5 mol/ha/jr in 2013.

De berekende cijfers gaan uit van een verhoging van de maximumsnelheid op het gedeelte van de A27 ten zuiden van Hilversum, dat op 2700 m afstand en meer ligt van Heidebloem en op de A1 vanaf het knooppunt Eemnes richting Amersfoort tot afslag Baarn/Soest. Het voornemen is evenwel de snelheidsverhoging op deze trajecten niet door te voeren (op de A1 oostelijk van de afslag Baarn/Soest wel, maar dat ligt buiten de invloedzone). Daarmee komt de hoeveelheid berekende depositie beduidend lager uit. Door middel van een extrapolatie vanuit de uitgevoerde berekeningen kan worden geconcludeerd, dat de toename ten opzichte van de referentiesituatie in 2012 in 2013 dan niet 4,5 mol/ha/jaar zal bedragen, maar ca 3 mol/ha/jaar. Vanaf 2015 ligt de verkeersbijdrage van de stikstofdepositie ondanks de snelheidsverhoging sowieso onder het niveau van 2012. Gezien de beperkte en zeer tijdelijke toename van depositie als gevolg van de snelheidsverhoging kan aantasting van habitattype Vochtige heide van het wezenlijk kenmerk “Boscomplex en enkele heideterreinen” worden uitgesloten.

Pioniervegetatie met snavelbiezen

Het habitattype Pioniervegetatie met snavelbiezen is gevoelig voor stikstofdepositie. Uit de vergelijking tussen KDW (1600 mol/ha/j) en de totale depositie blijkt dat de KDW van het habitattype Pioniervegetatie met snavelbiezen in alle berekeningsjaren worden overschreden. Uit de stikstofberekeningen blijkt dat er ten opzichte van referentiejaar 2012 als gevolg van het wegverkeer incl. snelheidverhoging sprake is van een toename aan stikstofdepositie van 4,5 mol/ha/jr in 2013.

De berekende cijfers gaan uit van een verhoging van de maximumsnelheid op het gedeelte van de A27 ten zuiden van Hilversum, dat op 2700 m afstand en meer ligt van Heidebloem en op de A1 vanaf het knooppunt Eemnes richting Amersfoort tot afslag Baarn/Soest. Het voornemen is evenwel de snelheidsverhoging op deze trajecten niet door te voeren (op de A1 oostelijk van de afslag Baarn/Soest wel, maar dat ligt buiten de invloedzone). Daarmee komt de hoeveelheid berekende depositie beduidend lager uit. Door middel van een extrapolatie vanuit de uitgevoerde berekeningen kan worden geconcludeerd, dat de toename ten opzichte van de referentiesituatie in 2012 in 2013 dan niet 4,5 mol/ha/jaar zal bedragen, maar ca 3 mol/ha/jaar. Vanaf 2015 ligt de verkeersbijdrage van de stikstofdepositie ondanks de snelheidsverhoging sowieso onder het niveau van 2012. Gezien de beperkte en zeer tijdelijke toename van depositie als gevolg van de snelheidsverhoging kan aantasting van habitattype Pioniervegetatie met snavelbiezen van het wezenlijk kenmerk “Boscomplex en enkele heideterreinen” worden uitgesloten.

9.6 Conclusie

Er is, als gevolg van een eventuele snelheidsverhoging op de A27, traject Almere-Eemnes en de A1, traject Baarn-Amersfoort geen sprake van aantasting van de wezenlijke kenmerken van het Beschermd Natuurmonument Heidebloem.

10 Postiljonheide – A27

10.1 Ligging gebied en rijkswegen

Het gebied Postiljonheide is aangewezen als Beschermd natuurmonument. Deze toets behelst de invloed van de snelwegen A27, traject Almere Haven-Eemnes en A1, traject Baarn-Amersfoort. Op onderstaande kaart is de begrenzing en de ligging ten opzichte van deze snelwegen weergegeven. De A27 Almere Haven-Eemnes ligt op circa 600 meter afstand van het Beschermd natuurmonument Postiljonheide. De voorgenomen snelheidsverhoging op de A27 betreft een verhoging van permanent 120 km/uur naar een variabel snelheidsregime van 120 km uur overdag (6:00-19:00) en 130 km/uur in de avond en nacht (19:00-6:00). Het traject A1 Baarn - Amersfoort ligt op ca 3500 meter afstand. De voorgenomen snelheidsverhoging betreft hier eveneens een verhoging van permanent 120 km/uur naar een variabel snelheidsregime van 120 km uur overdag (6:00-19:00) en 130 km/uur in de avond en nacht (19:00-6:00).

Ligging Beschermd natuurmonument Postiljonheide (geel omlijnd) ten opzichte van A27 en A1.

10.2 Wezenlijke kenmerken

De wezenlijke kenmerken van het Beschermd natuurmonument zijn (Bron: Aanwijzingsbesluit Beschermd natuurmonument Postiljonheide):

- Heidecomplex met verspreide bosjes en zandverstuivingen bestaande uit:
  - Droge, grassige heide (bestaat voornamelijk uit Struikheide en voor een klein gedeelte uit Dopheide met veel opslag van Grove Den);
  - Bosopslag: o.a. Grove Den, Zachte Berk, Zomereik, Amerikaanse Vogelkers;
  - Aantal zandverstuivingen met Helm en Zandzegge aan de randen
- Broedgebied voor o.a. Sperwer, Torenavalk, Grote bonte Specht en Holenduif en andere meer algemene vogels.

Wezenlijke kenmerken en gevoeligheid van het Beschermd Natuurmonument NG=niet gevoelig. Voor gevoelige wezenlijke kenmerken is voor het corresponderende habitatype de KDW (mol/ha/jaar) weergegeven.

Wezenlijke kenmerken	Vergelijkbare habitattypen	Gevoeligheid voor geluid	Gevoelig voor Stikstof (KDW)
Heidecomplex met verspreide bosjes en zandverstuivingen	H2310 : Stuifzandheiden met struikhei	NG	1100 mol/ha/j
Soorten			
Broedbiotoop voor o.a. Sperwer, Torenavalk, Grote bonte specht, Holenduif	(broed-) biotoop vogels	G	NG

10.3 Toetsing effecten geluid

Het gebied is aangewezen voor enkele geluidgevoelige soorten. Om het effect van de voorgenomen snelheidsverhoging op de geluidintensiteit in het Beschermd natuurmonument te kunnen beoordelen is voor de te onderscheiden snelheidsregimes en rekening houdende met het type wegdek (ZOAB, e.d.) bepaald wat de maximale toename aan geluid kan zijn (zie § 3.3). Hieruit is naar voren gekomen dat die toename altijd ruim onder de 1 dB(A) ligt voor de relevante wegtrajecten en daardoor geen sprake zal zijn van een aantoonbaar effect op de relevante soorten of de rust in het gebied. Verstoring van wezenlijke kenmerken van het gebied ten gevolge van de voorgenomen snelheidsverhoging is daarom op voorhand uitgesloten.

10.4 Toetsing effecten stikstofdepositie

Kritische depositiewaarden en achtergronddepositie

Het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) heeft in samenwerking met het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) kaarten gemaakt van de stikstofdepositie in Nederland (GDN kaarten genoemd). Deze kaarten geven een beeld van de grootschalige stikstofdepositie in Nederland, zowel voor het verleden als de toekomst (tot en met 2030) en hebben een resolutie van 1 km bij 1 km. De kaarten bevatten de bijdragen van de emissies van alle bronnen in binnen- en buitenland, en zijn dus inclusief de (geprognosticeerde) verkeersbijdrage (hier verder Totale depositie genoemd).

Voor de voorliggende natuurtoets zijn de delen van het Beschermd natuurmonument van belang waarop het wegverkeer nog een relevante bijdrage aan de stikstofdepositie heeft (tot ca. 3 km van de weg). Dit komt overeen met het gebied waarvoor AERIUS berekeningen van de verkeersbijdrage zijn uitgevoerd. Er zijn geen kaarten met de ligging van de wezenlijke kenmerken beschikbaar, waardoor geen oppervlakte gewogen gemiddelde totale depositie per habitatype berekend kon worden. Daarom is uitgegaan van de gemiddelde stikstofdepositie in het gehele gebied. De totale (achtergrond) depositie in het gebied en de kritische depositiewaarde is in onderstaande tabel weergegeven.

Kritische depositiewaarden van habitattypen die corresponderen met de wezenlijke kenmerken waarvoor het gebied is aangewezen en totale depositie (mol/ha/jaar) op het Beschermd natuurmonument binnen ca. 3 km van de weg. Rood is KDW overschreden, groen is KDW niet overschreden.

Habitatype	KDW	2010	2015	2020
H2310 : Stuifzandheiden met struikhei (kenmerk heidecomplex)	1100	1731	1699	1588

Verkeersbijdrage stikstofdepositie

In onderstaande tabel is de gemiddelde verkeersbijdrage aan de stikstofdepositie in het Beschermd natuurmonument voor de referentiesituatie (2012) en de toekomstige situatie na invoering van een variabel snelheidsregime van 130 km/u. Deze tabel is tot stand gekomen door de rekenresultaten voor stikstofdepositie uit AERIUS te projecteren op de begrenzingskaart van het Beschermd natuurmonument en de oppervlakte gewogen gemiddelde verkeersbijdrage te berekenen, binnen de zone waar AERIUS de berekening heeft uitgevoerd (tot ca. 3km van de weg).

Stikstofdepositie (mol/ha/jaar) als gevolg van wegverkeer op gehele gebied binnen ca. 3km van de weg. Rood betekent verkeersbijdrage bij variabel 130 km/uur > verkeersbijdrage referentie 2012. Groen betekent verkeersbijdrage bij variabel 130 km/uur ≤ verkeersbijdrage referentie 2012.

	2012	2013	2015	2020
	ref	var 130	var 130	var 130
BN Postiljonheide	108,5	113,5	103,9	94,0

10.5 Toetsing

De ligging van de wezenlijke kenmerken binnen het Beschermd natuurmonument is niet bekend (geen kaarten beschikbaar). Daarom wordt bij de toetsing uitgegaan van aanwezigheid van het wezenlijk kenmerk binnen de beïnvloedingszone. Hieronder wordt voor de leesbaarheid het met het betreffende wezenlijk kenmerk meest corresponderende habitatype genoemd. Beoordeling van het betreffende wezenlijk kenmerk staat evenwel centraal in deze natuurtoets. Het gebruik van de KDW van het betreffende habitatype vormt hierbij een hulpmiddel.

Heidecomplex met verspreide bosjes en zandverstuivingen

Het habitatype dat met dit wezenlijk kenmerk het meest overeenkomt, Stui/zandheiden met struikhei, is gevoelig voor stikstofdepositie. Uit de vergelijking tussen KDW (1100 mol/ ha/j) en de totale depositie blijkt dat de KDW van het overeenkomende habitatype Stui/zandheiden met struikhei in alle berekeningsjaren zou worden overschreden. Uit de stikstofberekeningen blijkt dat er ten opzichte van referentiejaar 2012 als gevolg van het wegverkeer incl. snelheidsverhoging sprake is van een toename aan stikstofdepositie van 5 mol/ha/jr in 2013.

De berekende cijfers gaan uit van een verhoging van de maximumsnelheid op de snelweg A1 vanaf het knooppunt Eemnes. Het voornemen is evenwel de snelheidsverhoging door te voeren oostelijk van de afslag Baarn/Soest. Daarmee komt de hoeveelheid berekende depositie beduidend lager uit. Door middel van een extrapolatie vanuit de uitgevoerde berekeningen kan worden geconcludeerd, dat de toename ten opzichte van de referentiesituatie in 2012 in 2013 dan niet 5 mol/ha/jaar zal bedragen, maar ca 3,5 mol/ha/jaar. Vanaf 2015 ligt de verkeersbijdrage van de stikstofdepositie ondanks de snelheidsverhoging sowieso onder het niveau van 2012.

De beheerder van het gebied (Goois Natuurreservaat) voert in het gebied een beheer van kleinschalig plaggen en verwijderen van bomen en struiken uit het open terrein. Dit beheer wordt in de toekomst voortgezet en uitgebreid met het plaatselijk omvormen van bos en het maken van nieuwe stui/zand- en heideverbindingen (bron: Beheervisie 2010-2019, Goois Natuurreservaat). Door dit beheer zijn de effecten van stikstofdepositie op het habitatype gecompenseerd. Het beheer wordt in de toekomst voortgezet (bron: Beheervisie 2010-2019, Goois Natuurreservaat) en zal de effecten van de geringe stijging van stikstofdepositie als gevolg van invoering van het nieuwe snelheidsregime gezien de zeer tijdelijke aard afdoende compenseren.

Van een beperkte toename van depositie als gevolg van de snelheidsverhoging is alleen in 2013 nog sprake. Richting het einde van de periode waarover de beheervisie gaat (2019) is de depositie als gevolg van het wegverkeer al gedaald tot ruim onder de waarde in 2012. De beperkte en tijdelijke toename heeft daardoor geen invloed op het behoud van het wezenlijke kenmerk verspreide bosjes en zandverstuivingen.

10.6 Conclusie

Er is, als gevolg van een eventuele snelheidsverhoging op de A27, traject Almere-Eemnes en de A1, traject Baarn-Amersfoort geen sprake van aantasting van de wezenlijke kenmerken van het Beschermd Natuurmonument Postiljonheide.

Dit is een uitgave van

Rijkswaterstaat

Kijk voor meer informatie op
www.rijkswaterstaat.nl
of bel 0800 - 8002
(ma t/m zo 06.00 - 22.30 uur, gratis)